

Kvartalstidskrift för europaprogrammet LEADER II

LEADER II

magazine

LEADER magazine [janvier-février-mars 1998] - chaussée St-Pierre 260, B-1040 Bruxelles - Bureau de dépôt Bruxelles X

Vintern 1997-98 nr 16

Special LEADER-konferensen

Nytt initiativ för
landsbygdens utveckling
i sikte – 800 leaders
ger sina synpunkter

DAROCA - CALAMOCHA

Land: Spanien

Genomförd aktion: CD och kassett
"Concierto para Grullas, Grallas y Grillos"

Kostnad: 11 540 ECU

EU: 900 ECU
Offentligt: 1 025 ECU
Privat: 9 615 ECU

"Vårt LEADER-program poängterar starkt de lokala kultur- och naturtillgångarna. Det är därför vi har medverkat i framställningen av en kompaktskiva och en kassett för Lahiez-gruppen som låtit sig inspireras av faunan och floran i Gallocantas lagun för sin konsertmusik. I verket blandas musik och ljudeffekter på ett harmoniskt sätt, och det har också fått ge den musikaliska inramningen till dia-visningen av flyttfåglar, närmare bestämt den europeiska tranan, som till ett antal av ungeför 60 000 tillbringar hösten och vintern i Gallocanta. Med den framställningen har vi velat dra uppmärksamheten till ett naturområde av internationell betydelse, inte bara här hemma utan också i vidare kretsar."

Joaquin Lorenzo Alquezar
LEADER-ansvarig

LES HAUTS DE LA REUNION

Land: Frankrike

Genomförd aktion:
Utbildning av kulturminnes- och miljöguider

Kostnad: 215 000 ECU

EU: 150 000 ECU
Offentligt: 64 500 ECU

"Turisterna som kommer till Reunion näjer sig inte längre med att ligga på stranden eller kliva i bergen, de vill också lära känna öns kulturhistoriska bakgrund, inklusive natur och ekonomi, så som dess invånare ser den. Vi har tagit fasta på detta förhållande och våra egna erfarenheter i fråga om utbildning och andra aktiviteter bland landsbygdsbor och har under åren 1995-96 utformat en guide-utbildning med sikte på öns kultur- och miljöarv. Med 1 5 0 0 utbildningstimmar, som erbjudits ungdomar, som befinner sig i en ömtålig ekonomisk situation, har vi kunnat skapa en yrkeskår av guider och rundturer som för oss in i okända trakter av la Reunion för att upptäcka hur människor lever och har levat: muntliga traditioner, naturförhållanden, lokalekonomi o s v. Av de 27 eleverna som fått slutdiplom är 10 redan i full verksamhet och 5 i begrepp att starta."

Bernadette Robert,
ansvarig för aktionen

DÃO, LAFÕES E ALTO PAIVA

Land: Portugal

Genomförd aktion: Pappersmuseet

Kostnad: 36 159 ECU

EU: 19 887 ECU
Privat: 16 272 ECU

"Företaget "Stora Ekens kvarn" är det enda i sitt slag i Portugal som med naturvänliga metoder framställer pappersprodukter (etuier, neccessärer, portföljer, kuvert o dyl) av bomull, linne och ham-pa. Den lokala aktionsgruppen stöder uppförandet av ett pappersmuseum, alldeles bredvid företaget, som skall visa alla faser och olika tekniker i samband med pappersframställningen och samtidigt göra reklam för hela Lafões-bygden"

Rosa Maria Lopes Marques
LEADER-ansvarig

BAD DOBERAN

Land: Tyskland

Genomförd aktion: "Finlandsveckan"

Kostnad: 6 000 ECU

EU och offentligt: 3 000 ECU
Privat: 3000 ECU

"Vår grupp har den här veckan organiserat en "Finlandsvecka" i samarbete med två finska LAG, North Satakunta och South-West Finland Riverside. Över 3500 besökare har alltså kunnat bekanta sig med en bit finsk landsbygd och se utställningen på lokalprodukter. Evenemanget har inte bara konkretiserat ett finskt-tyskt samarbetsprojekt kring turism och lokalprodukter utan också blivit en anledning att visa lokalbefolkningen vad LEADER är och vad vår egen aktion består i."

Walter Reuter,
LEADER-samordnare

Landsbygdens utveckling under perioden 2000-2026: Konferensen bekräftar LEADERs ledande roll 4

Konferensen gav europakommissionären Franz Fischler anledning att utlysa ett nytt gemenskapsinitiativ för landsbygdens utveckling, baserat på en fördjupning av LEADERs huvudprinciper.

272 bidrag: ett starkt budskap för framtidens landsbygdsutveckling..... 10

Ett starkt budskap utgår från de skriftliga bidrag som inkom strax innan konferensen öppnades och som riktar sig till kommissionen och Europeiska unionen över huvud taget.

Varustånd, mötespunkter, forum, landsbygdens cyberrum - en interaktiv konferens 14

Utöver plenarmöten och arbetsgrupper bjöd LEADER-konferensen på många andra aktiviteter som gav prov på en levande, företagsam och trivsamt europeisk landsbygd.

Transnationellt samarbete: en skjuts framåt 16

Konferensen gav ett unikt tillfälle till direktkontakt med ca 800 LEADER-mottagare och samarbetet över nationsgränserna kunde lanseras på allvar

Sysselsättning, livskvalitet, närdemokrati, subsidiaritet, innovation, nätverk : LEADER-metoden i alla sammanhang 18

Det framgick av arbetet i var och en av konferensens temagrupper att LEADER-metoden med fördel kan användas för att möta de stora utmaningarna på landsbygden, även om den ibland verkar störande på en viss institutionell praxis.

800 LEADERs ger sina synpunkter 32

Heino von Meyer sammanfattade resultatet av temagrupperna i en text

Ett nytt gemenskapsinitiativ för landsbygdens utveckling 36

Avslutningstal av Franz Fischler, medlem av den europeiska kommissionen med ansvar för jordbruk och landsbygdens utveckling.

Med några ord ...

Yves Champetier, direktör,
det europeiska LEADER-kontoret

Detta sextonde nummer av LEADER Magazine utgör på sätt och vis LEADER II-konferensens aktstycke. Precis ett år efter konferensen i Cork om landsbygdens utveckling samlades mer än 1200 personer, varav ca 800 ansvariga för de lokala aktionsgrupperna samt andra LEADER-aktörer, i ett avgörande möte.

Under parollen "Ett nytt initiativ för landsbygdens utveckling: 800 leaders kommer till tals" hade konferensen, som kommissionären Franz Fischler sammankallat, satt upp tre målsättningar: för första gången arrangera ett möte för samtliga LEADER II-mottagare, planera ett nytt gemenskapsinitiativ för landsbygdens utveckling samt stimulera utbytet och samarbetet över gränserna mellan olika områden.

Den första målsättningen var redan uppfylld innan konferensen började eftersom nästan alla LEADER II-mottagare, varav många nya LAG, omedelbart hade svarat ja till inbjudan.

Vad angår samarbetet över gränserna kan man lugnt påstå att detta tack vare konferensen fick en skjuts framåt, som nu rubriken lyder till en av artiklarna i numret. I praktiken var det i "Samarbetsrummet" som LEADER-mottagarna kunde mötas i tête-à-tête för att under tre dagar finna lämpliga samarbetspartner, vilket redan resulterat i över 100 planerade samarbetsprojekt. Här har verkligen LEADER kommit in i en ny fas.

Planerna på ett nytt gemenskapsinitiativ gav för sin del upphov till livliga diskussioner, vars huvudpunkter i stor utsträckning uppmärksammades av kommissionären Fischler i dennes avslutningstal: Det nya initiativet, som skulle kunna utsträckas till unionens samtliga landsbygdsområden, måste förstärkas och fördjupa de principer som ligger till grund för LEADERs "laboratorium för innovation på landsbygden", samtidigt som procedurerna för genomförandet förenklas.

Konferensen blev alltså en stor framgång, och jag tar tillfället i akt att här framföra mitt tack till alla deltagare och talare som bidrog till att evenemanget lyckades. Liksom kommissionären Fischler skulle jag särskilt vilja tacka de ca 300 "LEADERs", lokala aktionsgrupper, myndigheter och LAG-föreningar, som i god tid före konferensen delgav oss sina synpunkter på LEADER och lade fram sina förslag för framtiden. Låt oss emellertid också hålla i minnet att konferensen bör innebära ett nytt steg på vägen till en större mobilisering av alla dem som på närmare eller längre håll berörs av detta initiativ – i kommunen och på europeisk nivå –, till en fördjupning av arbetet som nu pågått i sju år, till en spridning av dess arbetsmetoder till unionens alla områden och, så småningom, till de länder som berörs av utvidgningen.

Konferensen är slutligen en uppmuntran för alla dem som arbetar ute på fältet, ofta under svåra förhållanden, som innoverar och skapar ny sysselsättning, nya aktiviteter och uppfinner en ny framtid för Europas landsbygd. <

Landsbygdens utveckling under perioden 1990-1999 Konferensen bekräftar LEADER

Förutom de många meningsutbyten och samarbetsplaner som konferensen gav upphov till, bekräftades LEADERS ledande roll för den europeiska landsbygdens utveckling. Franz Fischler, kommissionär, som var initiativtagare till konferensen, sade att han tänkte föreslå ett nytt gemenskapsinitiativ för programmeringen år 2000-2006, baserat på en fördjupning av de stora LEADER-principerna för landsbygdens utveckling.

*Franz Fischler,
europakommissionär
för jordbruk och
landsbygdens utveckling*

utveckling den 2000-2006 LEADERS ledande roll

“Den här konferensen är ett odiskutabelt bevis på att gemenskapsinitiativet LEADER är kapabelt att mobilisera landsbygden.” Med dessa ord öppnade kommissionären Franz Fischler diskussionerna under Brysselkonferensens första plenarmöte inför 1200 *“landsbygdsutvecklare”* från 27 länder.

Att intresset var stort framgick redan av publiktillströmningen dagen innan, söndagen den 9 november, då mer än 1000 personer begav sig till *“träffpunkter”, “forum”, “samarbetsrum, utställningsrum”* m m för en första kontakt och för att i avspända former bekantas sig med hur och med vad de ca 800 LEADER-ansvariga arbetar (*Se artikel “En interaktiv konferens”*).

Men det var måndagen den 10 november som de verkliga diskussionerna om det kommande gemenskapsinitiativet började. José Manuel Silva Rodriguez, biträdande generaldirektor vid GD VI och ordförande för konferensen, påminde först om målsättningarna för mötet (samlar alla LEADER-mottagare för första gången, stimulera samarbetet över nationsgränserna och diskutera det kommande gemenskapsinitiativet för landsbygdsutveckling), varefter kommissionären Fischler inledde debatten med att påpeka att LEADER I varit en framgång men att ambitionerna varit större beträffande LEADER II (821 biståndsmottagare registrerade i november 1997): *“med sina större dimensioner innebär LEADER II ett steg framåt. Från att ha varit ett projekt har gemenskapsinitiativet utvecklats till ett program. LEADER har vuxit. Och därför har också storleksförhållandena förändrats.”* Kommissionären underlät emellertid inte att nämna initiativets startsvårigheter: *“det kan vara en fördel att ha mer formella procedurer, men det administrativa arbetet riskerar att bli tyngre och kan dra med sig förseningar. Vi är väl medvetna om dessa svårigheter och måste alla anstränga oss att dra lärdom av erfarenheterna. Jag tror att man idag, efter några initialsvårigheter, kan påstå att motorn snurrar.”*

Kommissionären stödde sig på sammanhållningsrapporten 1996 för att påminna om att de flesta landsbygdsområden befinner sig i en bestående ekonomisk kris-situation (minskande befolkning, högre arbetslöshet, BNP och inkomst per capita mellan 8 och 30 procent lägre än det nationella genomsnittet), till och med de som ligger i mer företagsamma regioner. Därav påståendet att *“inget landsbygdsområde bör berövas sina utvecklingsmöjligheter. Skall vi göra en samhällsmodell av landsbygden, så måste också alla ekonomiska och sociala funktioner återupplivas.”*

Franz Fischler satte sedan in konferensen i det sammanhang som Agenda 2000 frammanar (se ruta): *“Kommissionen har i Agenda 2000 lagt fram förslag för Europas framtid. Där beskrivs också strategin för utvidgningen och hur den nuvarande gemenskapspolitiken skall kunna fördjupas i syfte att stärka unionens globala karaktär. Denna fördjupning avser främst det framtida utnyttjandet av strukturfonderna och riktlinjerna för en ny reform av jordbrukspolitiken och för landsbygds utveckling. Även gemenskapsinitiativen måste reformeras. Kommissionen föreslår att de senare, som för närvarande uppgår till ett antal av tretton, reduceras till tre från och med år 2000. (...) Ett av de tre initiativen som bibehålles skall beröra landsbygds utveckling. I framtiden kommer dessa tre initiativ att förfoga över 5 procent av de disponibla medlen inom ramen för strukturfonderna.”*

På kommissionärens inlägg som var det första i ordningen, följde en europeisk sammanfattning av de skriftliga bidragen till en definition av det kommande gemenskapsinitiativet (*se artikel*), framförd av Yves Champetier och Gilda Farrell (det europeiska LEADER-kontoret). Sammanfattningen låg senare till grund för ett meningsutbyte mellan kommissionären Fischler och sex ansvariga för LEADER-grupper (*se ruta*). →

Från LEADER I till LEADER II

Den andra delen av det första plenarmötet ägnades åt bokslutet över LEADER. Det var Laurent Van Depoele, direktor med ansvar för landsbygdens utveckling vid GD VI, som gav en exakt bild av genomförandet av LEADER på basis av en uppföljning av LEADER I, utförd av en oberoende expertgrupp, vars slutrapport kommer att publiceras inom kort. Det slås fast att LEADER I blivit en "lycklig historia", trots att många av de 217 programmen lett till otillräckligt diversifierade aktioner. (*"många LAG har överbetonat turismen och undervärderat stödet till de små företagen"*).

LEADER I har påvisat kvinnornas starka deltagande i landsbygdens utvecklingsprocess, en betydande förekomst av föreningar (*"1/3 av LEADER I-grupperna hade föreningsställning"*), en konkretisering av arbetsmetoderna "nerifrån-och-upp", en utvidgning av lokala partnerskap samt talrika nätverk. I fråga om sysselsättning beräknas ungefär 30 000 arbetsplatser ha skapats eller säkrats genom LEADER I, varav 1 500 inom de lokala aktionsgrupperna.

Yves Champetier presenterade det Europeiska LEADER-kontoret och LEADER-nätets aktiviteter, varefter John Bryden, lärare i landsbygdens utveckling vid Aberdeens universitet och ansvarig för temagruppen "Framtidsstudier" i det europeiska LEADER-kontoret, skisserade de

stora utmaningar som Europas landsbygd står inför. Han framhöll särskilt vikten av att anpassa stödinstrumenten till landsbygdens utveckling, så att en marknadsorienterad jordbrukspolitik kan övergå till en utvecklingsvänlig landsbygdspolitik, vilket vidare innebär att på fältet förverkliga begreppet hållfast utveckling i dess ekonomiska och sociala betydelse och inte enbart avseende miljön, att infoga landsbygden i ett långsiktigt perspektiv, att uppfinna nya interventionsformer till förmån för landsbygden, att bestämma vilka nya roller som tillfaller Unionen, medlemsstaterna, regionerna och myndigheterna, att finna smidigare svar som tar hänsyn till olika förhållanden i en utvidgad union och slutligen att dra lärdom av LEADER inför var och en av dessa uppgifter.

Michael Mernagh, LAG Wexford (Irland), konfronterade dessa synpunkter med förväntningarna som den nyskapade Europeiska LEADER-föreningen för landsbygdens utveckling (ELARD) hyser: utveckla ett nytt synsätt och en ny samhällsmodell för den europeiska landsbygden som utgår från den breda basen, utveckla och konsolidera LEADER-programmens anda (LEADER är inte bara en finansieringsform), främja en integrerad landsbygdsutveckling, i högre grad inlemma aktionsgrupperna i nätverk, bidra till en större flexibilitet inom LEADER för att bereda plats åt mer innovande och integrerade aktioner på kommunal nivå.

Det första plenarmötet avslutades med en frågestund. Publiken visade sig främst intresserad av på vilket sätt man skall kunna minska byråkratin, ge verklig autonomi åt aktionsgrupperna och integrera hänsyn till miljön i aktionerna samt av vilka konsekvenser Agenda 2000 kan få för landsbygdsutvecklingen och för LEADER: en nedskärning av antalet strukturomvandlingsmål och motsvarande målområden, finansieringskällor och stödets omfång, LEADERs valbarhet till samtliga landsbygdsområden eller enbart till dem som berörs av de framtida Mål 1 och 2.

Från LEADER II till LEADER III

Heino Meyer sammanfattade resultaten från arbetsgrupperna (se artikel), innan Guy Legras, generaldirektor för GD VI, i sitt uttalande erkände att LEADER var "en av de alltför få politiska aktiviteter som ger en positiv bild av Europa på lokal nivå".

Påståendet bekräftades mer eller mindre uttryckligt i de sex redogörelser som följde:

Giuliano Vecchi, från LAG Antico Frignano (Italien), framhävde särskilt kooperativens roll för landsbygdsområdenas ekonomi och utveckling, till exempel i fråga om tekniskt know-how, producentorganisationer och marknadsföring.

Leopold Sjöström, Inlandslaget (Sverige), underströk hur nödvändigt det är att ett närmande sker mellan lokalbefolkningen och de myndigheter som berörs av projekten, något som är av vital betydelse i denna del av Lappland där det inte ens går en invånare på en km²: "det måste ske ett närmande mellan miljöskyddsmyndigheterna, som oftast befinner sig långt från ort och ställe, och lokalbefolkningen, som är väl medveten om behovet av miljöskydd men inte känner sig delaktig i beslutsfattandet och tycker sig bli överkörd."

Brigitte Buhse, från LAG Knüllgebiet (Tyskland) betonade förhållandet mellan väljardemokrati och medborgardemokrati: i partnerskapen bör naturligtvis folkvalda representanter ingå men också, och i synnerhet, företrädare för olika i området verksamma grupper.

Eric Andrieu, från LAG Pays Cathare (Frankrike), talade för ett återupptäckande av den regionala identiteten och för en "innovering i procedurerna" så att just denna identitet kan ta sig uttryck i utvecklingsprojekt.

Mateo Andres Huesa, berättade hur LAG Maestrazgo ingripit i ett övergivet område i Spanien och lyckats mobilisera befolkningen för olika projekt, bl a för tillvaratagande av kulturarvet och för kulturell turistverksamhet.

Filipa Ramos, från LAG Pinhal Interior Sul (Portugal), beskrev till slut hur områdets skogsföretag och hantverk fått nytt liv tack vare LEADER, som gett tekniskt stöd till framtagning och formgivning av nya produkter men också hade lagt grunderna till internationellt samarbete i området: "Allt samarbete medför en öppning och varje öppning ger mervärde, det är vad vi kan konstatera i samarbetet med LAG Sierra Morena Cordobesa i

Här berättar LEADER-gruppen **Antico Frignano** (Italien) om sina erfarenheter

Spanien liksom med Rzeszov-regionen i Polen."

Efter dessa vittnesmål, avslutades konferensen av kommissionären Fischler (talet återgivet i oavkortad form på s.), som räknade upp de punkter han ämnade ta upp med sina kolleger i kommissionen och rådet:

- > ett nytt gemenskapsinitiativ för landsbygds utveckling måste lanseras
- > detta bör bygga vidare på LEADER:s viktigaste principer (lokalt partnerskap, arbetsmetoder "nerifrån-och-upp", betoning av innovation m m), bevara sin experimentella karaktär (vara ett laboratorium), öppna sitt europeiska nätverk för lokala grupper i ansökarländer och underlätta samarbetet över gränserna mellan landsbygdsområden
- > enklare och öppnare procedurer skall få genomförandet av initiativet att överensstämma med närhetsprincipen på alla ansvarsnivåer. Kommissionären är även en anhängare av en allmän tillämpning av förskottsbetalningar till de lokala aktionsgrupperna ("det nya systemet skulle utmärkt väl kunna testas i det nya gemenskapsinitiativet")
- > Unionens samtliga landsbygdsområden måste få förmånen att tillämpa LEADER-metoden
- > det nya gemenskapsinitiativet måste fortsätta att vara ett slags laboratorium så att det överallt "blir möjligt att testa nya idéer och utbyta erfarenheter"
- > vissa LEADER-principer bör fördjupas: Strikta kriterier måste ligga till grund för urvalet av grupper så att det ekonomiska underlaget kan garanteras för de uttagna projekten; hänsyn till sysselsättningen bör tas i högre grad, liksom till bättre livskvalitet och miljö. <

Konferensen i ett större sammanhang: Agenda 2000, nya perspektiv för lands

Den 16 juli 1997 presenterade ordföranden för den Europeiska kommissionen Jacques Santer "Agenda 2000" inför de europeiska parlamentsledamöterna. Tre huvudteman behandlas där: förstärkningen av Unionens politik, den kommande utvidgningen samt den nya finansramen för perioden 2000-2006. Förslagen, som kommer att få stor betydelse för den framtida utvecklingspolitiken för landsbygden, tjänade ofta som referensramar till debatterna under LEADERS novemberkonferens.

Presentationen av "Agenda 2000" öppnar nya perspektiv för den europeiska utvecklingspolitiken för landsbygden, i synnerhet i tre avseenden: ekonomisk och social sammanhållning förblir ett prioriterat politiskt mål, den 1992 påbörjade reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken fördjupas och unionen utvidgas.

Fortsatt strävan efter samhörighet:

Gemenskapens tre Mål och tre Initiativ

Finansieringen av politiken för ekonomisk och social sammanhållning bibehålls på sin aktuella nivå: 0,46 procent av unionens BNP vilket för perioden år 2000-2006 innebär ett anslag på 275 miljarder ECU, eller ett belopp på 210 miljarder ECU direkt avsett för strukturfondernas intervenering i de 15 medlemsstaterna. En högre effektivitet eftersträvas också vad avser de strukturella gemenskapsaktionerna.

Antalet Mål föreslås att bli reducerat till tre, varvid Mål 1 får högsta prioritet.

- > Mål 1 kommer att omfatta de regioner som har att kämpa med de största problemen i fråga om arbetslöshet, produktionsförhållanden och infrastrukturer och vars BNP per invånare understiger 75 procent av gemenskapens medelnivå. Ungefär två tredjedelar av strukturfonderna beräknas avsättas till detta Mål. Målområden vars BNP överstiger 75 procent av gemenskapens medelnivå får en särbehandling. De mest avlägsna områdena kommer att ingå i Mål 1 på särskilda villkor. Vidare kommer särskilda hänsyn att tas till de nordligaste regionerna med låg befolkningstäthet, som för närvarande omfattas av Mål 6.
- > ett nytt Mål 2, som avser ekonomisk och social omvandling, blir det samlande instrumentet för aktionen till förmån för övriga regioner med strukturomvandlingsproblem. Det rör sig om områden i ekonomisk omvandling, eftersatta landsbygdsområden, fiskekrisdrabbade områden eller med urbana samhällsproblem. Procentandelen av den sammanlagda befolkningen i de Femtons regioner som omfattas av Mål 1 och 2 kommer sannolikt att sjunka från 51 procent till mellan 35 och 40 procent.
- > ett nytt Mål 3 skapas för regioner som inte omfattas av Mål 1 eller 2 och avser att hjälpa medlemsstaterna att anpassa sin undervisning, utbildning och sysselsättning.

Kommissionen föreslår också att antalet gemenskapsinitiativ begränsas till att omfatta de tre aktioner som förefaller kunna ge största möjliga mervärde för gemenskapen:

- > samarbete över gränserna, över nations- och regionsgränserna, i syfte att åstadkomma en harmonisk och jämn regionalplanering
- > mänskliga resurser som vilar på principen lika möjligheter
- > landsbygdens utveckling.

5 procent av strukturfonderna medel skulle anslås till gemenskapsinitiativen.

bygdens utveckling i Europa

Kommissionen föreslår att sammanhållningsfonden bevaras i sin nuvarande form. De medlemsstater, vars BNP per invånare understiger 90 procent av medelnivån inom gemenskapen och som anslutit sig till den Ekonomiska och monetära unionens tredje fas, kan få stöd från fonden. Denna kommer att årligen förfoga över ca 3 miljarder ECU och avser att även i fortsättningen stödja miljöprojekt och strukturuppbyggnaden för transeuropeiska transportnät.

En jordbrukspolitik

för Europas samtliga regioner

För jordbruket föreslår kommissionen att 1992 års reform fördjupas och utvidgas genom att direkt stöd oftare får ersätta pristöden och genom att jordbrukspolitiken får en enhetlig utformning. Reformen kommer att företas eller fullföljas inom nästan samtliga marknader för jordbruksvaror (markgrödor, oxkött, mjölk, olivolja och vin) i avsikt att höja det europeiska jordbrukets konkurrensförmåga, öka respekten för och skyddet av miljön samt höja konsumenttryggheten.

Det är en förstärkt och förnyad jordbrukspolitik som kommissionen föreslår, där ökad vikt läggs vid de instrument för jordbruksmiljön som bidrar till en hållfast utveckling i landsbygdsområdena:

- > beledsagande åtgärder, som finansieras av garantifonden för jordbruket (EUGFJ-garanti) i kombination med stödet till missgynnade regioner, kommer att tillämpas horisontellt och på decentraliserat vis.
- > de nu tillämpade metoderna för integrerade utvecklingsprogram kommer att bibehållas i regioner som uppfyller kraven för Målområde 1.
- > i landsbygdsområden som uppfyller kraven för Mål 2 kommer åtgärderna (f.d. Mål 5a och 5b) att finansieras av garantifonden för jordbruket (EUGFJ-garanti) och betraktas som beledsagande åtgärder. Dessa åtgärder skall gälla vid sidan av dem som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Europeiska socialfonden (ESF) och eventuellt av det finansiella instrumentet för utveckling av fisket (FIUF) i samma program, i regioner motsvarande definitionerna för Mål 2.
- > i de landsbygdsområden som inte berörs av de nya Mål 1 och 2 kommer åtgärder för landsbygdens utveckling, avsedda att beledsaga och komplettera de marknadspolitiska aktionerna, att samfinansieras av EUGFG-garantin. De skall omfatta alla typer av stödåtgärder för landsbygdens strukturanpassning och utveckling som finansieras av utvecklingsfonden för jordbruket (EUGFJ-utveckling). De kommer att genomföras horisontellt och på ett decentraliserat sätt på den för medlemsstaten tillämpliga nivån.

Utvidgningen

Vad slutligen angår utvidgningen rekommenderar kommissionen att ministerrådet inleder anslutningsförhandlingar med Cypern, Estland, Ungern, Polen, Tjeckiska republiken och Slovenien. Utgången blir beroende av på vilket sätt respektive ansökningsland uppfyller de i utlåtandet ställda kraven på ytterligare ansträngningar. Av de 275 miljarder ECU (prisnivå 1997) som beräknas avsättas till strukturfonderna och sammanhållningsfonden föreslår kommissionen, att 45 miljarder ECU går till de nya medlemsländerna. Däri skall enligt beräkningarna ett preliminärt stöd före anslutning ingå redan år 2000 till ett fast belopp av en miljard ECU per år. Det är helt klart att landsbygdens problem utgör en viktig dimension för dessa länder när de blir föremål för gemenskapens ingripande. <

272 bidrag: ett starkt budskap till kommissionen och den Europeiska unionen i största allmänhet om den framtida landsbygdsutvecklingen

Ur sammanfattningen av de 272 skriftliga bidragen, som LEADER-kontoret tog emot strax före konferensen, utgår ett starkt budskap som riktar sig till kommissionen och den Europeiska unionen i största allmänhet.

Yves Champetier och Gilda Farrell
(det europeiska LEADER-kontoret) presenterar
sammanfattningen av bidragen till konferensen

Under förberedelserna till konferensen riktade kommissionären Fischler en uppmaning till de lokala aktionsgrupperna och andra LEADER-ansvariga, liksom centrala och regionala myndigheter, att bidra till debatten om det framtida gemenskapsinitiativet genom att svara på tre frågor:

- > vilka är de mest positiva effekterna av LEADER enligt er praktiska erfarenhet på fältet, dels inom ert eget interventionsområde och dels för det politiska stödet till landsbygdsutvecklingen?
- > vilka är de största svårigheterna ni mött, dels i genomförandet på kommunal nivå, dels ur institutionell och administrativ synpunkt?
- > vilka lärdomar drar ni av er erfarenhet och vad vill ni föreslå för framtiden?

I slutet av oktober hade LEADER-kontoret tagit emot 272 svar från 244 lokala aktionsgrupper (LAG) och övriga aktörer, vilket motsvarar mer än 30 procent av LEADER II-mottagarna. Därtill kom 24 bidrag från myndigheter som är direkt berörda av initiativet samt centrala och regionala LEADER-föreningar.

Det Europeiska LEADER-kontoret presenterade en europeisk sammanfattning av bidragen, vilken sedan delades ut under konferensen.

Även om svaren kunde skilja sig något från ett land till ett annat beroende på olika bakgrund och problemställningar, konstaterades inga större kontraster mellan ländernas sätt att besvara frågorna. Enhetligheten var till och med slående, och det var därför utan svårighet som svaren från 15 medlemsländer kunde sammanfattas i en berikande syntes, som förmedlade ett starkt budskap för morgondagens landsbygdsutveckling i Europa.

Ett decentraliserat pilotprogram

I så gott som samtliga svar och i alla länder bedömdes LEADER ha varit ett positivt bidrag i fyra viktiga avseenden:

- > decentraliserat, integrerat och gräsrotsorienterat tillvägagångssätt (nerifrån-och- upp)
- > mobilisering av befolkningen
- > samgående av lokala aktörer på ett regionalt plan
- > möjligheten att förverkliga idéer som aldrig kunnat komma till uttryck före LEADER:s tid ("med LEADER har man kunnat uppfylla önskemål som många aktörer hyst men inte haft medel till att genomdriva", hävdar Maiella Verde från italienska LAG).

Vissa för landet utmärkande drag framgår dock av kommentarerna:

- > överallt i Spanien betonas LEADER:s bidrag till attitydförändringar
- > i Frankrike noterade de flesta att LEADER bidragit till att de lokala aktörerna gått samman inom ifrågavarande område ("Genom att ta varandras erfarenheter, resurser och verksamhetsområden på allvar har deltagarna kunnat inse att de är olika men inte behöver konkurrera med varandra utan i stället kan finna komplementerande aktiviteter", konstaterar franska LAG Espace Cévennes)
- > i Sverige har flertalet grupper framhållit kontakten med

udskap för den vecklingen i Europa

andra områden, utbytet av erfarenheter, och i mindre mån, de nya demokratiska formerna som låg till grund för partnerskap (*"LEADER ger övning i samarbete, partnerskap och demokrati. Och demokratin kan bara överleva om den försvaras och praktiseras dagligen"*, skriver svenska LAG Stad och Land-Hand i Hand).

LEADER-metoden bidrar bl a till att

- > bilda länkar, utveckla medborgaraktivitet och hålla när-demokratin levande genom lokala aktionsgrupper
- > i allmänhet skapa balans mellan handlingsfrihet och kravet på seriös administrativ inramning så att de lokala initiativen inte hämmas
- > jämka samman de olika beslutsnivåerna (kommunal, regional, central, europeisk)
- > kombinera mångfald (kulturell och i fråga om initiativ) med en övergripande sammanhållning (gemensamma referenser, skapande av nät för livaktigt utbyte av erfarenheter)
- > bryta traditionella utvecklingsmodeller bl a genom att påvisa vikten av att satsa på icke-materiella värden
- > tack vare partneranda och initiativ på bygdenivå kämpa mot arbetslösheten på längre sikt.

Komplexitet

Med de radikalt förändrade relationer som LEADER introducerar mellan den offentliga sektorn och privatsektorn, mellan lokalnivån och högre instanser, kvarstår inte desto mindre att metoden kan råka i kollision med en institutionell, administrativ, ekonomisk och juridisk praxis av hårdnackat slag. De svårigheter som kan iakttas på lokalnivå har ofta att göra med för landsbygden karaktäristiska fenomen (förlegade attityder och otillräckligt förberedda lokala aktörer, institutionernas ibland negativa roll, mottagarnas brist på medel, landsbygdens strukturella handikapp – låg befolkningstäthet, frånvaro av unga, avsaknad av viktiga infrastrukturer).

Vissa av de åberopade svårigheterna hade att göra med själva LEADER-programmet: otillräckliga ekonomiska resurser, brist på teknisk expertis, de lokala aktionsgruppernas speciella juridiska status, svårighet att förstå vad innovation innebär.

Andra hade samband med den lokala institutionella

inramningen av LEADER-programmet: svårigheten att få detta att harmonisera med andra program som kunde upplevas som konkurrerande; i vissa länder var det problematiskt att sammankoppla varje LAG:s icke-materiella interventioner med de lokala eller regionala institutionernas materiella ingripanden, de lokala strukturerna var svårbearbetade.

Även om man i många institutioner har blivit positivt påverkad av LEADER:s tillvägagångssätt, och åtskilliga program och utvecklingsstrategier på olika nivåer har inspirerats av det, så har det inte desto mindre i många länder mött brist på förståelse och stött på institutionella och/eller administrativa svårigheter som förtagit effekten av det.

Enligt vad som framfördes, ligger svårigheterna i motsättningen mellan ett decentraliserat och mångsektoriellt förfarande som LEADER svarar för och den föreliggande vanan att styra uppifrån-och-ned med varje sektor för sig: *"En myndighet som fungerar så att varje sektor hålls åtskild låter sig inte dras in i integrerade och mångsektoriella projekt i första taget,"* konstaterar LAG Vogelsberg (Tyskland).

Man har iakttagit klyftan som råder i arbetssätten mellan central eller regional styrning och lokal verksamhet, en klyfta som ibland underbyggs av den administrativa gränsdragningen som inte motsvarar indelningen av LEADER-områden. Många inlägg vittnar om missanpassade nationella och europeiska regler och procedurer. Byråkrati och administrativ tröghet har varit LEADER:s största motståndare. I alla länder beklagar man överflödet av beslutsnivåer, krångligheten (på europeisk nivå beroende på tre samexisterande strukturfonder), osmidighet och oklarhet .

Sex "LEADERs" i dialog med kommissionären Fischler

Varje LAG:s autonomi, överföring av LEADER:s principer till andra program, finansieringen av det framtida gemenskapsinitiativet m m. Plenarmötet den 10 november gav sex ansvariga för LEADER-grupper tillfälle att diskutera dessa frågor med kommissionären Fischler. Några utdrag:

Angående varje LAG:s autonomi och de lokala partnerskapens ansvar (fråga ställd av Carmel Fox, LAG Bally-houra, Irland):

Franz Fischler: "Partnerskap är enligt min mening något verkligt fundamentalt för LEADER och det framtida gemenskapsinitiativet för landsbygdens utveckling (...). Projekten skall planeras på lokal nivå och inte någon annanstans (...). Idén med partnerskap måste bevaras men också utvecklas."

Angående stödåtgärderna för diversifiering (fråga ställd av Malaquias Jiménez, LAG La Manchuela, Castille-La Manche, Spanien):

F.F.: "Tillämpningen av de stora LEADER-principerna – partnerskap, varje LAG:s autonomi, lokalbefolkningens engagemang – beror på styrelseformer som kan hämta inspiration utifrån men som också måste anpassas till varje regions förvaltningstradition (...). LEADER är ett slags laboratorium som också måste innovera på det området (...). I det laboratoriet gäller det att hitta på nya styrelseformer."

Angående omfattningen av det ekonomiska stödet till LAG (fråga ställd av Sharon O'Hara, Developing Rural Enterprise, Nordirland, Storbritannien):

F.F.: I Agenda 2000 planeras en geografisk koncentration av strukturfonderna och vissa tematiska riktlinjer (de tre gemenskapsinitiativen) (...). Vad LEADER beträffar, tror jag att man måste ta hänsyn till om de lokala programmen är tillräckligt omfattande, så att de kan nå den kritiska punkt som är en förutsättning för framgång (...). Man måste ha i åtanke att LEADER föregriper principer som mycket väl skulle kunna tillämpas i större

utvecklingssammanhang (...). För att spela på uttrycket 'small is beautiful' skulle jag vilja säga att 'small is beautiful but should also be powerful' (det är bra vara liten om man också är stark)".

Angående överföringen av LEADER:s principer till andra gemenskapsprogram (fråga ställd av Georges Amanatidis, LAG Lozani, Västra Makedonien, Grekland):

F.F.: "En modell kan aldrig överföras fullständigt och automatiskt (...). LEADER bör vara en stormarknad för idéer, erfarenheter, förebilder, metoder, där centrala och regionala myndigheter ofta borde gå och handla (...). Det är viktigt att ansvariga inom förvaltning och regering känner till vad som sker i deras eget laboratorium (...). LEADER:s erfarenheter borde inte begränsas till dem som berörs direkt utan komma till allmänhetens kännedom och diskuteras offentligt (...). Jag är övertygad om att man skulle kunna använda sig av en del av LEADER:s erfarenheter på andra politiska områden under perioden 2000-2006."

Angående planerna på att EUGFJ-garantin skall finansiera investeringarna i samtliga sektorer av landsbygdens näringsliv utöver jordbruket, jordbruksmiljön och livsmedelssektorn (fråga ställd av Pierre Desrozier, LAG Millevaches, Limousin, Frankrike):

F.F.: "Jordbrukarorganisationerna fruktar att resurserna inte räcker till för att finansiera jordbruket om EUFGJ-garantin används för landsbygdens utveckling (...) men jag kan försäkra er att det inte råder några finansieringsproblem (...). Med bibehållande av samma beräkningsgrunder för riktlinjerna för jordbruket kan nya åtgärder för landsbygdens utveckling finansieras till en totalkostnad av 1,9 till 2 miljarder ECU per år under perioden (...). Alla är överens om att jordbrukspolitiken måste kompletteras med en utvecklingspolitik för landsbygden (...). Då får man också se till att man skaffar sig medel till att föra en sådan politik."

Angående den framtida utvecklingspolitiken för landsbygden och möjligheten för alla landsbygdsområden att utnyttja LEADER (fråga ställd av Helmut Pinggera, LAG Vinschgau/Val Venosta, Trentin-Haut Adige, Italien):

F.F.: "Av förenklingskäl och för att bättre kunna fördela resurserna skulle vi i framtiden, för varje region i Unionen, vilja ha ett enda program för landsbygdens utveckling i stället för de många program som för närvarande berör jordbruket och landsbygdens utveckling (...). Programmet borde arbetas fram av regionerna själva i samråd med en enda kontaktman på europeisk nivå (...). Den andra frågan som kräver svar gäller vilka områden som skall få utnyttja LEADER. Enbart de nya målområdena 1 och 2 eller istället samtliga landsbygdsområden? Med risk för att verka ohövlig ber jag er diskutera frågan under konferensens gång (...). Vi har en dag på oss för att komma fram till vilka fördelar och nackdelar som är förknippade med en eventuell utvidgning av LEADER."

Från vänster till höger: Sharon O'Hara, Peter Zimmer, Franz Fischler, Jose Manuel Silva, Georges Amanatidis, Pierre Desrozier och Helmut Pinggera

Myndigheterna har ofta svårt att acceptera LEADER-metoden. Regionerna uppvisar stora skillnader i tolkningen av regler och metoder på grund av att de ansvariga på mellannivå är dåligt informerade om dessa.

Vad beträffar de ekonomiska reglerna, beklagar man att förskottsbetalningar inte förekommer, de alltför snäva utgiftsreglerna, svårigheterna att få kompensation för frivilligt arbete.

Alla dessa problem har vållat olägenheter och bromsat genomförandet av initiativet. Flera ledare anser sig ägna för mycket tid åt administrativa formaliteter och kontakt med myndigheterna till nackdel för arbetet på fältet.

Alla "LEADERs" samlas

Sprida, förenkla, fördjupa

Nästan alla förslag förordar att LEADER:s principer förstärks (gräsrotsorienterad och integrerad angreppsmetod, bildande av partnerskap på lokalt plan, global allokering men lokalt ekonomiskt ansvar, satsning på icke-materiella värden, överföring av know-how m m) och att nämnda principer får bli vägledande även för andra program eller på andra nivåer.

Även i detta avseende är förslagen samstämmiga och inbördes kompletterande, vilket gör att sammanfattningen på europeisk nivå av bidragen ganska exakt kan återge förväntningarna inför det kommande gemenskapsinitiativet för landsbygdsutveckling.

Alla bidragen vittnar om vikten av att LEADER-metoden förstärks, bekräftas och finslipas.

- > Förstärkning: LEADER-metoden måste få en fortsättning, vare sig det blir en LEADER III eller ett likvärdigt initiativ i fråga om gräsrotsorientering och integrering. Principer som lokalt partnerskap, varje LAG:s självständighet och en global finansiering av det territoriella handlingsprogrammet möter stor anslutning. *"Om LEADER skulle avslutas 1999 en gång för alla, så skulle dynamiken som satts i rörelse bromsas upp och befolkningen känna sig bedragen"*, säger LAG Ouloujärvi (Finland).
- > Bekräftelse: för att verkligen bära frukt borde LEADER:s gräsrotsorienterade och integrerade arbetsmetod även tillämpas i samspel med de högre instanserna. Vissa förslag som härrör från regionala myndigheter går ut på att de aktuella Mål 1, 5b och 6 eller det kommande Mål

2 skulle inbegripa "landsbygdsutveckling", i LEADER:s anda och med dess utformning så att en verklig samstämmighet och komplementaritet mellan LEADER och övriga målprogram uppnåddes. I många inlägg framförs önskemål om:

- en reducering av antalet mellannivåer till minsta möjliga i synnerhet vad gäller ekonomiska funktioner. I det avseendet önskar många LEADER-grupper att den europeiska kommissionen får en mer framträdande plats under genomförandet av initiativet.
 - en omläggning av rutinerna i enlighet med de tre huvudprinciperna: förenkling, flexibilitet och öppenhet (*"Mellanorganisernas medverkan i den ekonomiska övervakningen måste minskas men inte när det gäller förhandling och beräkning av programmen"*, framhålls av LEADER-gruppernas förening i Spanien).
 - en ny definition av vissa juridiska regler som idag lägger hinder i vägen för en integrerad landsbygdsutveckling, bl a i Målområdena 1.
- > Finslipning: med erfarenhet av LEADER I och LEADER II föreslås flera förbättringar:
- fastställa nya tidsfrister för att hinna förbereda programmen
 - se till att inget tidsglapp uppstår mellan LEADER II och det nya initiativet
 - förlänga programmets löptid
 - variera medlen alltefter uppnådda resultat inom områdena och förse utvalda regioner med tillräckliga medel för att fullfölja mönsterprogram (pilotprojekt)
 - finslipa huvuduppgiften att satsa på icke-materiella värden genom att bättre utbilda både gruppledare och lokala aktörer och genom att utveckla samarbetet mellan områdena och utvecklingsnäten. *"LEADER kan spela en större roll genom att direkt påverka strategier i framtiden. Det är både hjälpmedel och impulsgevare,"* säger LAG Antur Teifi (Wales, Storbritannien). <

Carmel Fox och Malaquias Jiménez

[*] Tillgänglig på franska och engelska hos det Europeiska LEADER-kontoret

Varustånd, träffpunkter, forum, cyber rum ...en interaktiv konf

Utöver plenarmöten och arbetsgrupper bjöd LEADER-konferensen på en mängd aktiviteter som visade fram en levande, företagsam och trivsamt europeisk landsbygd.

■ *"Le chef" vid Italiens LEADER-stånd*

Turisterna, som ännu under denna långhelg i november på väg till Bryssels Grand Place skyndade sig genom kongresshallens trädgårdar, där en lakonisk LEADER-banderoll vajade för vinden, anade säkert inte att källarvåningarna i den mäktiga och stränga byggnaden förvandlats till en riktig fyndmarknad. För att ta en annan jämförelse från den belgiska huvudstadens attraktioner kan man säga att kongresshallen under dessa konferensdagar blev ett landsbygdens "Mini-Europa", där var och en av de femton unionsmedlemmarna slagit upp ett stånd som flödade över av alla upptänkliga lokalprodukter från olika "LEADER-bygder". Att gå omkring i utställningskorridorerna var som att göra en resa genom Europas landsbygd. Och det var faktiskt ganska roande, för med reklambehovet tycktes varje stånd bli en karikatyr eller stereotyp av respektive land: så hade t ex Italien skickligt kombinerat bordets läckerheter med samhällsekonomisk information, Greklands stånd hade något av en Orientbazar över sig, Portugal hade också en uppsjö av matspecialiteter och hemslöjdsprodukter, Frankrike hade byggt upp en "bistrot på landet", Österrike visade upp en rad miljövänliga produkter och Tyskland lät oss provsmaka ett "äppelöl" som var ljuvligt innoverande.

LEADER-utställningen reflekterade verkligen något som ligger många deltagare om hjärtat: visa upp en produkt, en tjänst, ett konkret resultat som ett bevis på utvecklingsaktionen. Under den första konferensdagen (söndagen den 9 november) anordnades t ex 33 "Träffpunkter", där LAG-ledarna i smågrupper på ett tjugotal personer och oftast kring en konkret företagskunde presentera en aktion som de ansåg vara representativ för sitt arbete.

Samma dag organiserades också sex "forum", så benämnda eftersom det rörde sig om en rad minikonferenser kring LEADER-teman som var aktuella i ett visst land samt aktioner lanserade av kommissionens olika generaldirektorat till förmån för landsbygdens utveckling. Syftet var att sprida kännedom om de samhälls-ekonomiska och institutionella förhållandena och andra villkor förknippade med LEADER:s genomförande i varje land och bättre förståelse för gemenskapens olika politiska aktioner för landsbygdsutveckling.

■ *LAG Bayerwald (Tyskland) presenteras vid det europeiska LEADER-kontorets stånd*

m för landsbygden... erens

En annan målsättning för konferensen var att jämna vägen för transnationellt samarbete mellan LEADER-områden (*se specialartikel*), och ett "samarbetsrum" upptog därför en stor del av utrymmet i kongresshallen. Över 300 LEADER II-mottagare kunde där möta potentiella samarbetspartner för att diskutera sina projekt. Om en och annan turist, som inte hade så bråttom eller var litet nyfikenare än andra, tog sig för att öppna dörren till kongresshallen, kunde han inte undgå att lägga märke till "landsbygdens cyberrum" mitt i entréhallen som drog en stor publik under hela konferensen. Sju datorer stod till deltagarnas förfogande, om de önskade presentera sin hemsida på Internet, rådfråga en databank, skicka e-post eller helt enkelt surfa på nätet från hemsidan "Rural Europe" (*).

Jean-Charles Nadé, dataexperten som skötte "cyberrummet", beräknar att ungefär 600 personer utnyttjade dessa möjligheter under konferensen. <

[*] Adress: <http://www.rural-europe.aeidl.be>

*Det spanska LEADER-ståndet
bjuder på iberisk skinka*

Transnationellt samarbete: en skjuts framåt

Konferensen gav ett unikt tillfälle till direktkontakt mellan ca 800 LEADER-mottagare och det transnationella samarbetet inom initiativet kunde lanseras på allvar.

Transnationellt samarbete utgjorde en av konferensens tre stora målsättningar. Detta är fullt logiskt, eftersom genomförandet av LEADER i allmänhet har kommit ganska långt idag, och många mottagare har nått en punkt där den transnationella nivån framstår som önskvärd för att finna en lösning på vissa specifika problem eller för att bättre kunna ta till vara särskilda lokala resurser. Som kommissionären Fischler uttryckte det i sitt öppningsanförande: "Ofta är det just tack vare ett dylikt samarbete som ett projekt kan nå den avgörande nivån för att föras i hamn. Samarbete är därför ingen lyx utan en viktig faktor för LEADER-projektens framgång."

Samarbetsrummet

Ett särskilt utrymme, som var högst trivsamt, hade iordningsställt för att hjälpa grupperna att precisera samarbetsbehoven för sina områden, finna lämpliga partners och planera hur de skall gå till väga. Utformad som en "ONE STOP SHOP" för transnationellt samarbete kunde "samarbetsrummet" bl a erbjuda följande tjänster:

- > individuella samtal på sju språk med en resursperson som hjälp att precisera de aktuella samarbetsbehoven
- > sökande efter möjliga samarbetspartners via olika databanker, varibland databasen "Partners", som innehåller alla förfrågningar som inkommit före konferensen till det Europeiska LEADER-kontoret.

Trettiotre "diskussionsbord" hade också iordningsställt för att LEADER-ledarna skulle kunna samlas kring särskilda samarbetsfrågor som hantverk, långfärder till häst eller matresor, tillvaratagande av vattendrag eller främjande av kastanjeproduktionen. Sammanlagt 140 personer deltog i dessa diskussionscirklar.

Precisering

Förmiddagen den 11 november ägnades däremot helt åt det transnationella samarbetet. Det var ett plenarmöte som gav upphov till ett antal preciseranden, vilka i princip borde få samarbetsprojekten att avlöpa på bästa möjliga sätt. Laurent Van Depoele från GD VI klargjorde t ex på vilket sätt del C av LEADER skall genomföras samt vilka fält som står öppna för samarbete: överförande av god praxis, av know-how, utarbetande av projekt som är gemensamma, och han tillade att "man är inom den europeiska kommissionen beredd att föreslå ett gemensamt dokument för presentationen av det transnationella samarbetet vilket skulle kunna användas inom alla medlemsstater." Det gavs också precisioner om den tekniska hjälpen som kan erhållas från det europeiska LEADER-kontoret, och den nya metodiska handboken "Transnationellt samarbete mellan landsbygdsområden" kommenterades och delades ut till samtliga deltagare i konferensen.

Exempel

De sex fallstudierna som presenterades under plenarmötet visade hur olika samarbetsprojekt kan te sig inom ramen för LEADER: Seamus O'Reilly från universitetet i Cork (Irland) berättade om "Europeiska marknadsföringskontor" där fem LEADER-grupper gemensamt försöker marknadsföra regionala specialiteter i flera europeiska storstäder.

Gilberte Brémont, LAG Préalpes Drômoises (Rhône-Alpes, Frankrike), förklarade vari strategin för "Via Mediterranea" består, ett nätverk bildat av tio medelhavsområden som gemensamt önskat ta fram och sälja olika

Laurent Van Depoele, direktör
för landsbygdens utveckling (DG VI)

former av landsbygdsturism.

David Haworth (LAG Argyll & the Islands, Skottland, Storbritannien) presenterade projektet "The Saint's Trail" (Helgonvägen): tillsammans med en irländsk aktionsgrupp har hans LAG satt i gång att dra upp en turistrutt baserad på de historiska band som förenar de bägge områdena, bl a två kloster som grundades av Sankta Colomba.

Antonio João Nunes-Realinho (LAG Raia Centro-Sul, Portugal) beskrev nätverket "A Raia / La Raia": fem närliggande spanska och portugisiska utvecklingsorganiser har startat en serie gränsöverskridande gemensamma aktioner.

Alva Carrasco Lera (LAG Montaña Palentina, Castille-Leon, Spanien) redogjorde för hur tre LEADER-grupper från Spanien, Tyskland och Frankrike arbetar på att i sina respektive områden införa "cyclorail", en anordning som gör det möjligt att rulla med cykel på nedlagda eller underutnyttjade järnvägsspår.

Christian Ries, LAG Clervaux-Vianden (Luxemburg), var den siste i raden som bidrog med ett konkret exempel: projektet "Tool IT" som förenar tre LEADER-grupper från Sverige, Skottland och Luxemburg i ett gemensamt serviceerbjudande om distansarbete.

Första slutsatsen

Över 300 personer utnyttjade samarbetsrummet. 183 individuella samtal ägde rum och 144 personer deltog i någon av de tematiska diskussionscirklarna. Det hela utmynnade i inte mindre än 210 samarbetsansökningar varav 125 kunde behandlas omedelbart av det Europeiska LEADER-kontoret. Mer än hälften av ansökningarna gäller överförande av know-how mellan LEADER-mottagare, 47 gäller gemensamt utarbetande av produkter, 32 tillvaratagande av gemensamt kulturarv, 9 avser hopslagning av arbetskraft och/eller materiella tillgångar och 22 handlar om andra projekt.

De oftast förekommande projekten går ut på kollektiv marknadsföring av livsmedelsprodukter (till exempel att skapa ett gemensamt varumärke), tillvaratagande av skogsavfall, turistaktiviteter kring floder, sportfiske, återanvändning av gamla järnvägsspår, kulturarvet från medeltiden, teledatateknik och utveckling av multimedia. Det kan noteras att Spanien, Italien och Frankrike är de länder som presenterat flest projekt.

Att döma av samarbetsrummets succé är det troligt att denna viktiga dimension av LEADER tack vare konferensen får en skjuts framåt (mer än 100 miljoner ECU har avsatts för ändamålet inom ramen för del C). <

33 bord stod till förfogande för diskussioner i olika samarbetsfrågor

Sysselsättning, livskvalitet, närdemokrati, nå LEADER-metoden i

Konferensens sex "workshops" (temagrupper) visade i tur och ordning att LEADER-metoden, även om den ibland verkar störa en viss institutionell praxis, med fördel kan användas för att möta de stora utmaningarna på landsbygden.

Sex workshops var i verksamhet samtidigt under eftermiddagen den 10 november och utgjorde utan tvekan en höjdpunkt under konferensen. Sex teman togs upp som alla var för sig svarar mot en utmanande uppgift för landsbygden och LEADER:

- > sysselsättningen (*workshop 1*), en svår nöt för Europa som dras med en hög och ihållande arbetslöshet
- > livskvalitet, miljö och landskap (*workshop 2*), viktiga beståndsdelar för en hållbar utveckling som kombinerar välbefinnande och ekonomisk realism

- > närdemokrati, delaktighet och lika möjligheter (*workshop 3*), utmanande och uppmuntrande för ett utvecklingsprogram som LEADER som bygger på ett gräsrotsorienterat tillvägagångssätt i partnerskap
- > innovation (*workshop 4*) en grundläggande dimension av LEADER och "räddningsplanka" för landsbygdsområdenas konkurrenskraft
- > närhetsprincipen och delat ansvar för genomförandet (*workshop 5*), avgörande faktorer för att framgångsrikt föra LEADER II och det kommande gemenskapsinitiativet i hamn
- > solidaritet, öppning, samarbete och nätverk på landsbygden (*workshop 6*), centrala begrepp i LEADER-filosofin som grundar sig på överföring av erfarenheter, know-how och god praxis mellan landsbygdsområdena.

Målsättningar

- Varje workshop hade till uppgift att alltefter tema och med stöd av LEADER-gruppernas erfarenhet:
- > lägga fram förslag som bidrar till att finna nya vägar och förfaranden inom ramen för Agenda 2000.
 - > bestämma vilka nya uppgifter ett nytt gemenskapsinitiativ för landsbygdens utveckling måste ta itu med.
 - > definiera vilka stöd, procedurer, arbetsramar m m som krävs för att på lokal nivå bättre kunna hantera problematiken i fråga.
- Utöver dessa generella målsättningar skulle varje workshop:
- > bestämma vilka särskilda uppgifter och utmaningar som föreligger enligt ovanstående teman.
 - > syna LEADER:s specifika metoder och förfaranden.
 - > analysera och utvärdera resultaten av LEADER-metoden.

Ett gemensamt språk

Texterna som följer skall vara en redovisning för arbetet i varje workshop. En sådan kan bara företas till priset av en förenkling: det är egentligen omöjligt att fullkomligt återge den rika debatten och meningsutbytet som engagerade ett stort antal talare (ungefär 200 deltagare per workshop) under flera timmar.

ärhetsprincipen, innovering, nätverk...

alla sammanhang

Förutom huvudpunkterna i varje redogörelse bör man lägga märke till vissa aspekter som framhävdes i de sex arbetsgrupperna, och som ger en extra belysning av reflektionerna under LEADER-konferensen (några av dem formulerades av Heino von Meyer i hans sammanfattning av plenarmötets workshops):

- > skillnaderna mellan landsbygdsområdena är så stora att det kan verka förvirrande.
 - > varje uppgift kräver att banden stärks mellan de olika landsbygdsområdena.
 - > landsbygdens utmaningar är också städernas utmaningar i Europa. Landsbygdens utveckling angår inte bara dess befolkning: livskvalitet, god miljö, landskapets bevarande och behov av fritidsmarker, efterfrågas också av städernas befolkning. Det är av vikt att stadsborna blir medvetna om landsbygdens betydelse för samhället i sin helhet.
 - > LEADER har bidragit till att skapa en ny bild av Europas landsbygd.
 - > LEADER har bidragit till att ge ett gemensamt språk och bryta de enskilda gruppernas isolering.
- > LEADER "populariserar" Europa och ger en bättre bild av Unionen på det lokala planet.
 - > LEADER-metoden är ofta störande och "LAG är en egendomlig företeelse", som två talare uttryckte det.
 - > LEADER står för en metod som verkar nerifrån-och-upp men man ska hålla i minnet att det är "dom där uppe" som inspirerat den och måste inspirera den även i fortsättningen.
 - > LEADER utgör en mycket modern politik i och med att den nästan saknar pengar, en "homeopatisk politik". Därav vikten av att vara förnyande, om inte annat så för att kompensera bristen på medel.

Sysselsättning: indirekt påverkan

Idag, när det finns har mer än 18 miljoner arbetslösa i den Europeiska unionen, är sysselsättningen en huvudfråga som naturligtvis är avgörande även i landsbygdsmiljö. En workshop med benämningen "Sysselsättning och landsbygdens utveckling: LEADER-metoden" har försökt uppskatta LEADER:s påverkan i fråga om skapade arbetstillfällen och aktiviteter för att därefter formulera rekommendationer inom ramen för det nya gemenskapsinitiativet.

Nya dolda arbetsmöjligheter

Sysselsättningsproblemen i landsbygdsområdena kan inte längre lösas uteslutande på traditionella vägar, dvs via företag och allmän tjänst: vad de förra beträffar sätter kraven på produktivitet och konkurrenskraft stopp för nyrekrytering, och i den allmänna sektorn är det en minskad budget som överallt för med sig en nedskärning av antalet tjänster.

Däremot uppenbarar sig nya behov som öppnar nya perspektiv för sysselsättningen. Men för att dessa nya dolda arbetsmöjligheter ska komma i dagen måste det till nya tillvägagångssätt som metodiskt tar fasta på tillgången av lokal arbetskraft och de möjligheter (naturreсурser, "charmkapital" m m) och begränsningar som föreligger inom varje territorium.

Carola Bell, ansvarig för skotska LAG Western Isles, Skye & Lochalsh, visade hur LEADER hade hjälpt till att starta ett centrum för distansarbete som hittills skapat ett hundratal kvalificerade arbetsplatser inom förlagsverksamheten: "Arbetet på landsbygden måste inte nödvändigtvis vara förknippat med det förflutna utan med framtiden. Det ska vara moderna anställningar som svarar mot områdets behov och invånarnas förväntningar."

■ Traditionella sektorer kan också skapa arbetstillfällen: förädling av olivolja (*Préalpes Drômoises*, Frankrike)

LEADER:s främsta mål är inte direkt att skapa sysselsättning, men genom att göra partnerskap och ett integrerat tillvägagångssätt till centrala begrepp i sitt arbete har LEADER öppnat nya perspektiv på sysselsättningsområdet: att stödja lokala initiativ, att samråda med sin partner har i LEADER-områdena blivit omhuldade medel för att framkalla och följa upp nya aktiviteter, som så småningom kan leda till att existerande sysselsättning konsolideras och nya inkomst- och sysselsättningskällor för landsbygdsbefolkningen skapas.

Mikroföretag

LEADER har alltså haft ett indirekt inflytande på sysselsättningen och det har skett inom ramen för sådana projekt som sällan uppmärksammas av de sedvanliga programmen. *“De projekt som vi stöder”,* säger Tommaso Marsano från LAG Capo Santa Maria di Leuca (Italien), *“kommer framför allt från entusiastiska människor som är företagsamma och som aldrig hittills haft tillgång till gemenskapsbidrag.”*

LEADER koncentrerar sig på mikroföretag och mikroaktiviteter, som genom att kombinera olika sätt att organisera arbetet (egenanställning, deltidsarbete, säsongarbete), samtidigt bidrar till större diversifiering och jämnare inkomster för landsbygdsbefolkningen. Det bör påpekas att mer än hälften av mångsysslarna påträffas bland unionens jordbrukare.

LEADER-arbetarnas uppgift är att hämta fram och ta till vara hittills outnyttjade resurser, till exempel ortens identitet och omgivningar. Det handlar om att organisera utbud och efterfrågan för nya produkter och tjänster och på så sätt få fram nya aktiviteter som kan överleva ekonomiskt, skapa sysselsättning och högre livskvalitet för lokalbefolkningen.

Kompetensutveckling intar naturligtvis en avgörande plats i en sådan strategi. Men även på det området har de sedvanliga metoderna ofta visat sina begränsningar, och nya former för praktisk utbildning måste uppfinnas i synnerhet som, enligt Michel Laine från DG V, *“det kan ligga en avgrund mellan den kompetens som finns och den som verkligen behövs, mellan kompetensen idag och den som krävs om tio år.”*

Länkar

LEADER-erfarenheterna visar på att det kräver sin tid att skapa sysselsättning på landsbygden, och att resultaten låter vänta på sig. Det är inte bara ekonomisk hjälp som behövs: vägen går via information, mobilisering av aktörerna, undersökning av vad orten har att erbjuda av speciellt värde, hjälp att formulera nya idéer, organisering av företagen i nät, nya överläggningar mellan den offentliga och den privata sektorn m m. Michel Laine citerar de territoriella sysselsättningspakterna som exempel och noterar att: *“om företagsandan skall leda till resultat beror det mindre på vad åtgärderna består i*

än på vilket sätt det hela sätts igång. (...) Framför allt måste de oundgängliga länkarna kopplas mellan olika befolkningsgrupper så att sysselsättningsproblemen kan finna en lösning genom social sammanhållning.”

Det finns andra fakta som talar för att engagera olika befolkningskategorier i processen: en diversifiering av jordbruksaktiviteterna öppnar till exempel nya perspektiv för kvinnorna. Själva jordbruksproduktionen har av tradition snarare tillhört mannens område, men så snart jordbruket kompletterar verksamheten med till exempel bondgårdsturism eller försäljning av gårdsprodukter, övertar hustrun en viktig roll. Vad beträffar lika möjligheter, de ungas inlemmande i yrkeslivet m m, behövs det särskilt riktade aktioner. På det området ingriper LEADER med lämpliga stödåtgärder och uppföljning, kopplar samman olika aktörer och sektorer och underlättar samarbetet.

Deltagarna i denna workshop drar slutledningen att:

- > LEADER bör bibehålla sin indirekta medverkan till skapande av sysselsättning genom att uppmuntra företagsamheten.
- > det mångsektoriella arbetssättet som ligger till grund för en diversifiering av all verksamhet bör bevaras.
- > icke-materiella investeringar och lättare stödinsatser är att föredra som komplement till övriga investeringar eftersom de ofta får en mer pådrivande effekt än de tunga investeringarna. <

Livskvalitet, miljö, landskap: skydda och ta till vara

Livskvalitet på landsbygden: tillvaratagandet av marken, kulturen och landskapet är en viktig fråga

I denna workshop som ägnade sig åt miljö, livskvalitet och landskap, behandlades ett stort antal frågor eftersom, som framgick av Ritva Partanens berättelse (LAG RaJuPussu, Finland), om den pågående utvecklingsprocessen i detta avlägsna och folkfattiga område: *”livskvalitet är också en fråga om god luft, bra vatten, orörda landskap, lika väl som serviceverksamhet.”*

Fyra faktorer är väsentliga för att höja livskvaliteten i landsbygdsområdena, hur olika de än kan vara:

- > förstärkning av de sociala banden
- > tillvaratagande av marken, kulturarvet, landskapet
- > tillgång till information, utbildning och sysselsättning
- > tillgång till lokal service

En hållbar utveckling

Den centrala frågan är dock hur landsbygdsområdena skall överleva ekonomiskt *”ty även om trakten är vacker, överger människorna den om där inte finns någon ekonomisk aktivitet”*, konstaterades av en deltagare.

Det yttersta målet är dock en hållbar utveckling. Hållbarhet är ett begrepp som griper långt över delmålet att skydda miljön och som i en dynamisk process förenar ekonomisk effektivitet, social sammanhållning med respekten för oförstörda miljöer, ekosystem och landskap.

Det är inte lätt att samtidigt ta hänsyn till alla dessa önskemål. Ofta får man nöja sig med att söka en balans mellan två till synes motsatta poler: *”Vi har kommit därhän att vi säljer naturresurserna för att skydda dem”*, konstaterar Reinhar Lechner från LAG Bregenzerwald (Österrike).

Deltagarna i arbetsgruppen underströk hur viktigt det är att företa miljökampanjer för att väcka folks intresse för saken: *“Alltför ofta betraktas miljöskydd fortfarande som ett hot mot ekonomisk aktivitet”*, ansåg Jacqui Cuff från den ornitologiska stiftelsen Birdlife International.

Miljön som drivkraft

Många LEADER-grupper har emellertid lyckats bidra till att vända öppna eller dolda konflikter till positiv synergism. Talande exempel utgörs av de lokala aktionsgrupper som ingriper i skyddade områden, som nationalparker eller naturreservat.

Dessa LAG lyckas med att använda miljöskydd och restaurering av kulturarvet som både tillgång och drivkraft för utvecklingen i området genom att uppmuntra tillverkningen av bondgårds- eller hantverksprodukter, stimulera turismen m m och till och med skapa högkvalificerade yrken inom miljö- och omvärldsforskning. På det sättet kan *“den ekonomiska verksamheten tjäna befolkningen och hindra en kunskapsflykt från landsbygden”*, hävdar en LAG-ansvarig från Aragonien (Spanien).

Tjänster

LEADER medverkar över huvud taget till att hålla landsbygdsamhällen levande genom att uppmuntra identitet och lokal kultur, genom att motverka uteslutning och genom en rättvis avvägning av kunnskap, möjligheter och behov i alla samhällsklasser.

Vad behoven beträffar, ansågs utbudet av offentliga och privata tjänster samt ett effektivt utnyttjande av de nya teknologierna vara en angelägen fråga. *“I isolerade områden är den moderna informationstekniken avgörande för att bryta isoleringen och hålla kvar människorna i bygden”*, påpekade representanten för South West Limerick (Irland). Men enligt arbetsgruppen har LEADER kanske inte tillräckligt uppmärksammat denna sektor. Där skulle strategier och urvalskriterier för programmet ses över för att maximalt kunna dra nytta av en sektor som döljer betydande sysselsättningsmöjligheter.

Om man syftar till att hålla landsbygden levande, förstärka synergismen och få de lokala aktörerna att komplettera varandra, krävs ett noggrant urval av de aktörer som skall få stöd. Det gäller också att balansera nödvändig hänsyn till varje områdes speciella profil med den allmänna karaktär som präglar den övergripande miljöpolitiken även på det lokala planet.

Kvalitet

LEADER:s innovationsprogram för landsbygden har genom anpassningar och diversifiering tillfört vissa lösningar i fråga om användningen av mark, landskap och naturresurser. Detta till trots kvarstår nödvändigheten att grundligare jämka samman utvecklingspolitik och miljöpolitik och att ta större hänsyn till det fysiska rummet i aktioner som stöds av LEADER-initiativet.

Det föreslogs också i denna workshop att LEADER:s experimentella karaktär skall bevaras: i sin egenskap av pilotprogram kan initiativet utveckla en avsevärd smidighet när det gäller att förverkliga en lika komplicerad som ambitiös målsättning – en hållbar utveckling.

En annan slutsats som berör LEADER-metoden i sin helhet, handlar om kvalitet: *“De höga kvalitetskrav som ställs i miljöhänsen bör utsträckas till att omfatta varje aspekt av våra ingripanden – kvalitet i gruppleddning, kvalitet i partnerskap, kvalitet i projektbygge, kvalitet i innovation.”* <

Närdemokrati, delaktighet och lika möjligheter

I motsats till de två föregående arbetsgrupperna sysslade denna workshop mera med medlen

- demokrati, lokalt deltagande, lika möjligheter – än med målen
- sysselsättning, livskvalitet, hållbar utveckling.

Lokalbefolkningens deltagande, social och ekonomisk samhörighet är faktiskt av central betydelse för en jämn och på lång sikt hållbar utveckling. Joan Asby, från LAG South Pembrokeshire (Storbritannien) menar att *“en utvecklingsprocess som bara engagerade folk från lokala institutioner och ekonomiskt intresserade skulle bli steril. Man måste se till att få största möjliga anslutning, män och kvinnor, unga och gamla, som ställer upp och det under alla faser av processen”*.

Nya attityder

Genom att kräva ett så brett partnerskap som möjligt i den gemensamma territoriella utvecklingsstrategin har LEADER utövat ett avgörande inflytande på de lokala aktörernas inställning, både inom institutionerna och privatsektorn. Dessutom har man genom att poängtera gruppleddningens betydelse förberett marken för de olika aktörernas konkreta medverkan och fått till stånd diverse informationsverksamhet och praktikkurser på det lokala planet, som lett till att utvecklingsperspektivet berikats med en uppsjö av idéer, synpunkter och förhoppningar.

LEADER:s mervärde på detta område är knappast mät-

LEADER-finansiering och frivilligt arbete: här byggs ett kulturhus i Tollebeek (**Flevoland**, Holland)

bart på kort sikt. Teknisk och ekonomisk hjälp kan anges i siffror, men graden av lokalbefolkningens engagemang, de nya sätten att ingå partnerskap, det nya synsättet beträffande "samhällsfrakturen" i de berörda områdena, kan med svårighet uppskattas. Och ändå har alla dessa fakta fungerat som utomordentliga redskap för att i någon mån stärka närdemokratin och principen för lika-möjligheter.

Landsbygdsområdena i den Europeiska unionen skiljer sig märkbart från varandra i fråga om den sociala väven, debattmöjligheter och förhållanden mellan institutioner och medborgare. Med hänsyn till dessa skillnader ställdes även frågan i arbetsgruppen: *"Vilken omfattning borde ett område ha för att demokratin ska fungera så väl som möjligt?"* (Thomas Schaumberg, LAG, Vogelsberg, Tyskland)

Denna mångfald, som är en av landsbygdens värdefullaste egenskaper, kräver smidiga strategier och kan leda till vissa svårigheter i tillämpningen av europeisk politik och genomförandet av program som LEADER. Som exempel kan nämnas, att i vissa områden måste utvecklingsprocessen initieras med fullkomligt elementära metoder för att etablera kontakt på grund av den söndertrasade samhälls-ekonomiska vävnaden. På andra håll har närmandet snabbt lett fram till ett värdefullt inlemmande i annan redan existerande verksamhet. I vissa områden har också de nya tillvägagångssätten utan större svårighet skapat gemensamma arbetsvanor, medan "sektortänkandet" dröjer sig kvar i många andra.

Nya rutiner

LEADER:s partnerskap har ofta haft en positiv effekt på institutionernas löpande rutiner. Man har så småningom vant sig att inhämta de olika intressenternas åsikter, att arbeta i samråd med sina partner samtidigt som rutinbehandlingen av projekt pågår. För närvarande önskar flera LEADER-grupper åtnjuta större autonomi för att utarbeta och lansera strategierna för landsbygdens utveckling och vill få större inflytande på besluten utifrån som berör deras områden.

För en dylik praxis krävs nya metoder för samråd och samarbete lokala aktörer emellan. Med stöd av erfarenheterna från LAG Ouest-Aveyron (Midi-Pyrénées, Frankrike) och av vad som uttryckts av det franska nätverket "Sol et Civilisation" (Jord och civilisation), ser Raymond Lacombe fyra huvudprinciper för en förnyelse av de lokala arbetsvanorna: *"En ny organisation av områdena (där ordet "hembygd" får tillbaka sin innebörd), nya former för partnerskap och nätverk (arbetsgrupper bestående av aktörer från vitt skilda håll), lämpliga procedurer för beslutsfattande (som inbegriper gruppleddare, finansärer och LAG) samt rehabilitering av begreppet 'kontrakt' mellan myndigheter och områdets aktörer. (...) Relationerna präglas inte längre av en hierarki, där*

man måste fråga för att få, utan av jämställdhet. Demokratin har även den dimensionen."

Demokrati, delaktighet och lika möjligheter innebär också att man mera uppmärksammar de nya typerna av uteslutning, bristfällig kanalisering av resurser och möjligheter. LEADER-programmen har i det avseendet bidragit till en något rättvisare fördelning dels inom territoriet, dels gentemot eftersatta befolkningsgrupper. Men det är absolut nödvändigt att utvecklingspolitiken finner det rätta sambandet med en förnyad demokratisk praxis och därvid införlivar begreppet lika möjligheter i de LEADER-aktiviteter som den stöder.

Denna workshop drog slutsatsen att LEADER fört in ett nytt begrepp för "landsbygd". Initiativet har framkallat en intensiv aktivitet och en mobilisering av människor, även i de befolkningsgrupper som avstått från all delaktighet i utvecklingen eller inte ens kunde inse vilka möjligheter som erbjöds inom området.

LEADER har gett upphov till nya relationer mellan olika befolkningskategorier, mellan den offentliga och privata sektorn och föreningslivet samt mellan myndigheter.

"One stop shop"

Vad det framtida gemenskapsinitiativet beträffar, måste det utformas så smidigt att så många som möjligt kan delta i det på det lokala planet. I det syftet föreslås ett globalt anslag trots att en dylik lösning kan vara svår att tillämpa. Man bör klargöra om en sådan konstruktion är förenlig med de centrala och i synnerhet de regionala myndigheternas budgeteringsregler, eftersom det som skulle förenkla funktionerna för LEADER i stället har visat sig komplicera dem i vissa regioner.

Många talare förespråkade en sorts "One stop shop" som samlar upp de olika finansiella bidragen på ort och ställe, för vilka ett enda regelsystem skall gälla, och som befriar de lokala grupperna från tvånget att förhandla med tre olika europeiska fonder, skriva tre redogörelser o s v. <

Närhetsprincipen och ansvarighet. Hur skall koordinationen ske mellan olika nivåer?

**Denna workshop som många
representanter från centrala och
regionala myndigheter och organisationer
deltog i synade närhetsprincipen och
det "vertikala partnerskapet".
Det innebar att undersöka hur
ansvarsnivån – lokal, regional, nationell,
europeisk – borde fördelas för att
maximera LEADER-effekten.**

Maktförhållanden

Det konstaterades till att börja med att allt beror på maktförhållandena och förvaltningstraditionerna i varje land, för att inte tala om de stora skillnader som ofta råder i fråga om ordbruk och begreppsapparat. Det förklarar svårigheterna för deltagarna att komma fram till definitiva slutsatser.

LEADER har ibland betraktats som ett hot av de högre myndigheterna och har fått känna på institutionella stelheter och tillkortakommanden. *"Den lokala utvecklingskulturen ses med misstro av de ekonomiska och administrativa instanserna. LEADER förlorar sin trovärdighet i förvaltningsproceduren",* säger en fransk LAG-ansvarig med beklagande.

Förseningar har ofta inträffat: Nieder-Sachsens informationskontor konstaterar till exempel att behandlingen av ett ärende kan ta tre år. Och *"under tiden har målsättningarna för projektet utvecklats, och den ursprungliga bidragsansökan riskerar att inte stämma med förhållandena längre."*

På samma sätt gäller det att finna en lämplig avvägning mellan vad som krävs för att lansera ett projekt på det lokala planet och de begränsningar som är förknippade med all förvaltning av allmänna medel, vare sig det sker på det regionala, nationella eller europeiska planet. LEADER-grupperna får ofta erfara inkonsekvenserna som råder mellan dessa olika nivåer.

När det redan är svårt att på europeisk nivå till exempel koordinera interventionerna från tre strukturfonder, hur skall då de lokala grupperna kunna lyckas med det? Varje nivå har följaktligen intresse av att förbättra sin ekonomiska administration.

"Folk vet vad de vill. Det är på oss det ankommer att finna ut hur de olika offentliga anslagen ska kunna samverka," förklarade för sin del Anthony Leddy, från LAG Cavan-Monaghan (Irland), angående den lokala nivåns ansvarighet.

En modell

Även om den ansetts "störande" av vissa institutioner, har LEADER-metoden inte enbart mött likgiltighet eller opposition. Den har till och med ibland fått efterföljare: José Emilio Guerrero, Andalusiens representant, underströk att LEADER har en avsevärd inneboende förmåga att bryta upp sociala stelheter. Inspirerad av LEADER-metoden håller Andalusien på att utarbeta "territoriella strategiska planer", som bygger på en mobilisering av befolkningen. Och Mikael Lindau, från Glesbygdsverket (GBV) framhävde för sin del, att initiativet är revolutionärt ur nationell synpunkt. I Sverige diskuteras för närvarande en reform, som på sikt kan komma att innebära att ett multisektorielt förfarande blir normen för alla offentliga interventioner till förmån för utvecklingen och regionalplaneringen.

För Michel Cadot, Regionplaneringsverket (DATAR, Frankrike), är LEADER framför allt en "viktig metod", och han kom med följande förslag för framtiden: *"förstärka den gräsrotsorienterade tillvägagångssättet genom "territoriella" aktioner, t ex för sysselsättningen, och genom att förenkla formaliteterna (...), främja landsbygdsutvecklingen inom ramen för regionalplaneringen (...), bevara LEADER:s karaktär av pilotprogram."*

Samstämmighet

Jean-Charles Leygues, från generaldirektoratet "Regional politik" (DG XVI), ansåg att det lokala planet inte bör överskattas. Han hävdade att det krävs en klarare ansvarsfördelning och en arbetsmetod som bättre överensstämmer med den territoriella beslutsnivåns funktioner. Det är också viktigt att dra in LEADER i en integrerad regionalplan, varvid frågan ställs om förhållandet mellan stad och land.

Man borde också se över i vilken mån det kompletterar programbudgeteringen: "vilket inflytande har LEADER på instrumenten för programbudgetering och vice versa?" I det sammanhanget uppgav Jean-Charles Leygues att DG XVI höll på att studera en ny praxis baserad på återbetalningsprincipen snarare än förskottsprincipen.

Wim van Gelder, Regionalkommittén, tyckte för sin del att det var önskvärt att utvidga landsbygdspolitiken till att omfatta samtliga landsbygdsområden, även de som inte motsvarar strukturfondernas definitioner: *"vad LEADER-laboratoriet experimenterar skulle på så sätt kunna tillämpas i alla Europas regioner."*

Förenkling

För Laurent Van Depoele (DG VI) borde tre ord vara till inspiration i arbetet på det framtida gemenskapsinitiativet: "klarhet", "förenkling", "smidighet".

Närhetsprincipen kan inte vara en fråga för bara den lokala nivån. Det gäller att fastställa vilken nivå som är den lämpligaste i förhållande till uppgifterna som föreligger: planeringen bör ske på lägsta möjliga nivå, så nära marken som möjligt. *"Vad beträffar programbudgeteringen, låt oss reda ut begreppen", sade han, "med utgångspunkt i en översiktsbild av området rör det sig om att bestämma målsättningar och lägga en strategi. Kommissionens roll är inte att göra en programbudgetering i tomma luften utan att få den i samstämmighet med Unionens hela territorium".* Enligt Laurent Van Depoele, måste för övrigt interventionsnivåerna förenklas. Beträffande aktörernas roll råder delat ansvar i LEADER: man måste följaktligen klargöra förhållandena i partnerskapen, vilket väcker frågan om maktindelning. *"Den stora frågan som Agenda 2000 ställer för framtiden är hur ett multisektoriellt jordbruk skall kunna sammanfalla med landsbygdens utveckling."*

Arbetet i denna workshop resulterade slutligen i flera rekommendationer. Det är av vikt att ansvarsfördelningen definieras så att den:

- > garanterar lokal medverkan
- > får LEADER och de stora strukturpolitiska finansieringsinstrumenten i bättre samstämmighet och ökar deras komplementaritet
- > inleder en ny typ av territoriell strategi för utvecklingen, som överbryggar motsättningarna mellan lokalt och regionalt, mellan land och stad (*"LEADER har väckt stor misstänksamhet i den traditionella landsbygds miljön, särskilt hos jordbrukarna"*, framförde en talare från Extremadura). Alla parter bör erkänna de ömsesidiga fördelar de kan få ut av en sådan. Ingendera intar en omutlig försvarsposition: "Land" betyder inte fiende till staden eller till jordbruket. Lösningarna för framtiden kommer ur en rättvis avvägning mellan ibland divergerande intressen och en strävan efter gemensamma mål för utvecklingen. Kvalitetsmärkning, de franska "Chartes de Pays" och liknande åtgärder är redan exempel på ett sådant tillvägagångssätt. <

Laurent Van Depoele (Europeiska kommissionen), Anthony Leddy (LEADER Cavan-Monaghan, Irland), Mikael Lindau (Glesbygdsverket) och José Emilio Guerrero (Andalusiens representant, Spanien)

Närma teknologiskt innoverande till territoriellt innoverande

“LEADER är ett mycket koncentrerat

gödämne.” Josef Mayerhofer från det

österrikiska utvecklingskontoret

Waldviertel Management tog en lång

metafor till hjälp för att beskriva

vilken betydelse gruppleddning,

tidsperspektivet och steg-för-stegmetoden

har i utvecklingsprocessen.

Denna workshop, som ägnade sig åt “differentierade innovationsstrategier”, framhöll redan i inledningsskedet att innovering på landsbygden är en process, alltifrån den stund man måste räkna på en “grupp med ett projekt och en vision” (Franz Witteman, LAG Oberes Altmühltal-Mittelfranken, Tyskland) och tills man kan skörda frukterna och bjuda ut de nya varorna och tjänsterna på marknaden.

Helhetssyn

Med exempel hämtat från satsningen på flodlax i hans hembygd i Haut-Allier (Frankrike), ville Jean-Marc Schlick förklara att innovering i landsbygdsmiljö har en global dimension: *“Innoveringen framgår redan av målsättningen för projektet. Det är det globala perspektivet, alla sidoaktioner som bidrar till att föra det i land som är innoverande, även om ingen enda enskild aktion är innoverande i sig själv.”*

I likhet med andra deltagare ansåg han att innovering ger upphov till svårigheter (man möter korporatism till exempel), att den är förenad med risktagning och tvingar aktörerna att ta ansvar i varje fas av processen. Ofta är innovering även utslagsgivande på områden som inte tycks ha något att göra med det ursprungliga.

“En innoverande aktion kan vara ett utmärkt sätt att ‘sälja Europa’: Vårt transnationella projekt ‘Ecorail’ (utnyttjande av gamla järnvägsspår för cykelturer), som vi förverkligade tillsammans med spanjorer och tyskar, har lett till att man ute i byarna planerar en hel rad kulturevenemang och fester som förenar de tre länderna”.

Teknisk innovering till förmån för fritidsverksamhet:
en “cyclorail” i LEADER-zonen **Montaña Palentina** (Spanien)

Forskning och teknisk utveckling

Efter att ha kommit fram till att innovering är en process tog deltagarna i arbetsgruppen upp vilka samband och skenbara motsättningar som förekommer eller kan förekomma mellan territoriell innovering och företagsinnovering. Philippe Galiay från DG XII (Vetenskap, forskning och utveckling) gjorde till exempel en jämförelse mellan den av europeiska kommissionen utgivna "Första planen för innovering i Europa" ("1er Plan pour l'innovation en Europe") och LEADER vad avser synsätt: "För Planen är det marknaden som är källan till all innovation, medan det för LEADER är individen, den lokale aktören. I det första fallet är analysmetoderna ekonomiska, i det andra är de sociologiska. Också lösningarna som föreslås är olika. För Planen är de makroekonomiska, för LEADER är de "mikro", i mänsklig storlek."

Men de två synsätten är bara skenbart motsatta. För att kunna ta upp konkurrensen behöver landsbygdsområdena också ha tillgång till forskning och teknisk utveckling, som då kan kombineras med lokalt kunnande. Det är ett faktum att territoriell innovering och teknisk utveckling kan komplettera varandra och till och med kombineras vad gäller finansiell hjälp. Som flera deltagare underströk, skulle det vara önskvärt att europeiska forskningsfonder oftare kunde tillföra medel till LEADER.

Till debatten om förhållandet mellan teknisk utveckling och territoriell innovering kom Angel de Prado Herrera, LAG-ansvarig i Sierra de Béjar y Serra de Francia, med sitt tillskott. Han berättade nämligen om hur problemet med avfallsprodukterna från olivolja hade lösts i detta mycket eftersatta område i Spanien tack vare LEADER-gruppens samarbete med universitetet i Valladolid.

"Man kom snabbt fram till en lösning av problemet, som de stora multinationella företagen ännu inte lyckats med. Vi är till och med ensamma i världen om ett patent på rening och tillvaratagande av avfallet." Inlägget föranledde Jacques Bertin från forskningsenheten på DG VI att påpeka att "landsbygdsområdena är fullkomligt kapabla att innovera till och med i de mest eftersatta områdena." Han tillade: "Innovering i landsbygdsmiljö betyder social, organisatorisk och samarbetsfrämjande innovering. Det är hela området som igångsätter innovering och utveckling. Vi ska inte ställa innovering på landsbygden mot innovering i klassisk bemärkelse, alltså teknisk. Man ska inte heller innovera för sakens skull – all innovering har ett mål, en preciserad målsättning".

Enligt Jacques Bertin bör man ställa sig följande frågor: "Hur ska den tekniska innovationsapparaturen och LEADER-systemet förhålla sig till varandra? Vilka förbättringar bör tillföras det kommande gemenskapsinitiativet för att underlätta innovering på landsbygden? Hur ska större hänsyn till risktagandet kunna tas i stödinstrumenten för innovering, som är LEADER:s ansikte utåt, dess egentliga mervärde?"

En delikatessaffär för innovationer

"Innovation följer av en förening av lokal snillrikedom och kodifierad kunskap" var Gilda Farrells sammanfattning, det Europeiska LEADER-kontoret. "Hur skall forskning och teknisk utveckling nå landsbygden, i synnerhet de mest eftersatta områdena? Man har märkt att de lokala producenterna snabbt kommer fram till en lösning på de ställen där strukturerna för teknisk utveckling inte är för avlägsna, som i Norditalien till exempel. Man kan också fråga sig om inte vissa tekniska biproblem skulle kunna tas om hand på en nivå ovanför det lokala planet, så att man slapp en utspridning av medlen? Jag vet till exempel att flera LEADER-grupper sysslar med forskning kring olivolja."

I det nya gemenskapsinitiativet borde det därför bli möjligt att bilda en slags "expertpool", som står till tjänst åt flera områden med att lösa biproblemen och/eller för orten specifika problem, och som på så sätt skulle ge ökat mervärde åt de disponibla resurserna.

Slutordet står dock Eric Andrieu för, LAG Pays Cathare (Frankrike), som också talade för "en innovering av stödproceduren". Han uttryckte sig på följande sätt: "Kommissionären Fischler kallade i morse LEADER för 'en stormarknad för innovationer', men jag skulle snarare säga att vi borde försöka öppna 'en delikatessaffär för innovationer'."

Solidaritet på landsbygden, öppning och samarbetsförstärkning av LEADER- nät och utvidgning åt

Det är inte bara dess integrerade och gräsrotsorienterade tillvägagångssätt som har gjort LEADER till ett avantgardeprogram utan också solidariteten mellan landsbygdsområden och ett aktivt deltagande i lokala, regionala, nationella och transnationella nätverk för landsbygdens utveckling.

Tack vare olika hjälpmedel (publikationer, elektronisk kommunikation, seminarier m m) har LEADER kunnat underlätta uppgiften för de lokala aktörerna att konsolidera kontakterna utåt och samarbetet, och denna imponerande insats för kunskapsöverföring, oftast informell och osynlig, har väsentligen bidragit till framgången för initiativet för landsbygdens utveckling.

Samarbete

Samarbete verkar som ett motgift på lokalpatriotismen och får LEADER-grupperna att upptäcka det positiva i vad som skiljer dem åt, samtidigt som de får gemensamma referenser och ett gemensamt språk, som i sin tur skapar nya solidaritetsbindningar. Detta är det största trumfkortet för en hållbar landsbygdsutveckling. Samarbetet leder också till att kontakt lättare kan etableras

med de för varje problemställning lämpligaste nivåerna. Ofta ger det också upphov till en harmonisering av gränsregionernas strategier. Det ligger till grund för nätens ekonomiska verksamhet, gör det möjligt att bredda varusortimentet, att nå nya marknader, att ta komplementärt kunnande i bruk, underlätta tekniköverföring och få de olika utvecklingsmetoderna att komplettera varandra. Det knyter band mellan aktörer inom olika regioner som står inför samma problem.

Men temagruppen nämnde också några svårigheter. Avsaknad av erfarenhet av arbete i nät är en av dessa. Carmen Furelos Gateiro (Portodemouros, Spanien) förklarade hur en LAG, som tack vare ett lokalt nätverk uppbyggt kring programmet Fattigdom hade tagit sig an andra projekt men haft svårt att hantera det stora antalet aktörer. Hon föreslog att det skapas ett nätverk på nationell nivå för "projektledare".

Närheten mellan LEADER-områden kan egendomligt nog bli en källa till svårigheter. Enligt Paolo Tola från utbildningsinstitutet FORMEZ (Sardinien, Italien) är *"samarbetsprojekten på ett regionalt plan nödvändiga men man måste få en balans mellan solidaritet, samarbete och konkurrens mellan olika LAG."*

En annan italiensk deltagare, Nerino Galerani från LAG Antico Frignano, beklagade att det inte finns kontraktsformer och juridiska konstruktioner, som kan ge det transnationella samarbetet ett formellt värde (*"Vilket juridiskt värde kan tillmätas våra principdeklarationer?"*), och antydde att i det avseendet skulle den europeiska kommissionen kunna komma med en förbättring.

■ Ett nätverk innebär också möjligheter att utbyta erfarenheter under mer avslappnade former

bete: öster

I vissa länder förekommer också informella LAG-föreningar vid sidan av LEADER:s nationella enheter av nätverksledare. *“Egentligen finns det olika typer av nätverk – institutionella, associativa och informella – med olika funktioner”, förklarade Maurizio Giannini, ordförande för Assoleader, en förening för italienska LAG, och tillika temagruppens ordförande. “Nätverken kompletterar ofta varandra. Så är fallet i hög grad vad gäller de informella föreningarna för lokala aktionsgrupper och LEADER:s nationella enheter av nätverksledare.”*

Utvidgning

Solidariteten med andra territorier öppnar också möjligheten att sprida det integrerade och gräsrotsorienterade tillvägagångssättet till dem som befinner sig utanför Unionens gränser. I det avseendet utgör LEADER säkerligen ett utmärkt instrument för integrationen under övergångsperioden innan ansökarländerna blir medlemmar. Initiativet berör nämligen väsentliga aspekter som framhävs i Agenda 2000: medborgarrätt, demokrati, respekt för minoriteter, reparation av den sociala väven, skapande av samarbetsforum (partnerskap), strävan att uppnå den rätta nivån för att leda utvecklingen, diversifiering av aktiviteter och integration av sektorer för att höja landsbygdsområdenas konkurrenskraft.

Wojciech Magnowski presenterade praktikkursen, som den polska regionen Rzeszow har arbetat fram tillsammans med LEADER-grupperna Rota do Guadiana (Portugal) och Pays Cathare (Frankrike) inom ramen för programmet ECOS-OUVERTURE (Ekoöppning): Ett antal polska praktikanter har under fem månader följt en både teoretisk och praktisk utbildning i landsbygdsutveckling. Kursen har bl a gett resultat i form av en lokal aktionsplan, som invånarna i Rzeszow-området har hjälpt till att utarbeta. *“LEADER-metoden passar väl för våra behov och vi tillämpar den också i det kurscentrum som vi har skapat med slovakiska och ungerska samarbetspartner”,* uppgav Wojciech Magnowski.

David Machado, LAG Rota do Guadiana, bekräftade på sin sida att aktionen haft en dynamisk inverkan på det portugisiska området. Paulette Salles (LAG Pays Cathare) erkände även hon att projektet hade positiva sidor men anmärkte att *“samarbetet med de östeuropeiska länderna har sina särskilda problem, bl a i fråga om förberedning, koordination och uppföljning, för vilket krävs en särskild metodik.”*

Matthiew Wyatt från DG I ser i LEADER ett komplement till PHARE-programmet. Syftet är ju att förstärka strategin för anslutningen genom att bilda ett slags partnerskap för anslutningen, d v s samarbetsstrukturer som förenar lokala grupper i Unionen och tredje land, vilket skulle ge större slagkraft åt de nationella anslutningsprogrammen (hjälp att skapa institutioner, stöd

till företag och de viktigaste infrastrukturerna).

“Något särskilt PHARE-program för landsbygden finns inte, uppgav Matthiew Wyatt, utan hjälpen koncentreras på att förverkliga villkoren för anslutningen: uppfyllandet av harmoniseringsreglerna för slakterier, mejerier och andra jordbruksföretag.”

Förmedling

Även om LEADER-metoden i sig själv medför samarbete och solidaritet mellan områdena, visar erfarenheterna att samarbetsförbindelser inte föds spontant. De är resultatet av en uttrycklig önskan, som ofta innebär åratals ansträngning och tillgång till adekvata finansiella instrument. Frågan som ställs i sammanhanget är då hur förmedlingen (information, inlemmande i nätverk, teknisk assistans o dyl) skall gå till, som ju är oundgänglig för att få ut så mycket som möjligt av samarbetet. *“Utvärderingen av LEADER I har påvisat att ett nätverk behövs, som förmedlar erfarenheter från LAG till LAG, samt att det finns goda skäl till att ha en ledningsstruktur”,* angav Doriane Givord från DG VI.

Man underströk i denna workshop behovet av klarare spelregler och kontraktsformer för samarbete och enades om följande slutsatser:

- > en handlingsram bör definieras för att kunna “överföra LEADER till östländerna” (Samuel Thirion, kontoret INDE, Portugal).
- > en förmedlings- och ledningsstruktur för nätverk, liknande det europeiska LEADER-kontoret, är av stor betydelse för att underlätta samarbetet mellan landsbygdsområdena.
- > det kommande gemenskapsinitiativet borde avsätta ekonomiska medel till stöd åt de informella organisationerna för LEADER-mottagare, vilka i likhet med konsumentföreningarna även spelar en roll som förmedlare.
- > LEADER-nätet måste förstärkas så att det bättre motsvarar aktionsgruppernas och myndigheternas behov (öka möjligheterna till överföring av know-how, utbildning i landsbygdsutveckling, teknisk assistans, uppföljning av samarbetsaktioner mellan LAG m m).
- > berika LEADER-initiativet genom att efter behov koppla det till andra europeiska program. <

800 LEADERs ger sina s

Heino von Meyer gav inledningsvis en sammanfattning av konferensens sex workshops under det sista plenarmötet den 11 november 1997 och avslutade sitt anförande med ett uttalande som kan få gälla som deklaration.

AV HEINO VON MEYER

Heino von Meyer, direktör för Pro Rural Europe (organisation specialiserad inom landsbygdens utveckling och miljö) är expert på det europeiska LEADER-kontoret.

Med tanke på hur olika den europeiska landsbygden kan te sig från ett håll till ett annat, är det omöjligt att i hela sin bredd återge debatten som ägt rum under denna konferens med underrubriken "800 leaders ger sina synpunkter". Jag tror dock att man kan visa på sex viktiga moment som det kommande gemenskapsinitiativet bör ta hänsyn till. LEADER-programmet måste:

- > fullföljas och förstärkas
- > utsträckas till hela den europeiska landsbygden
- > vinnlägga sig om kvalitet
- > ge företräde åt ett mångsektoriellt synsätt
- > åtnjuta enkla och smidiga procedurer
- > särskilt inrikta sig på skapande av nätverk och förstärkande av den lokala kompetensutbildningen.

Dessa moment som under årens lopp gjort LEADER-metoden allt värdefullare, borde införlivas i de allmänt rådande politiska föreställningarna om europeisk landsbygdsutveckling. Detta förefaller desto viktigare i det ögonblick då EU står inför en utvidgning. Man borde hämta exempel från LEADER-metoden i utformningen av politiken för landsbygdens utveckling och sammanhållningen i allmänhet och se den som ett medel att stärka närdemokratin och den europeiska integrationen.

1- LEADER-initiativet måste fullföljas och förstärkas

Att detta hävdas är inte förvånande eftersom det är konferensdeltagarna själva som uttrycker sig! Men allvarligt talat handlar det inte om att fortsätta med LEADER därför att det passar LEADER-grupperna, utan för att initiativet helt enkelt är en succé.

Varför avbryta ett europeiskt program som fått en så positiv bild på lokal nivå medan andra europeiska åtgärder, som till exempel den gemensamma jordbrukspolitiken eller vissa ingripanden från strukturfonderna, med rätt eller orätt ofta möter kritik och till och med tas illa upp? Varför avbryta ett europeiskt program som har lyckats få Europaidén att slå rot på lokal nivå och fått människor att mer och mer känna sig som européer? Låt oss komma ihåg att LEADER I angick 11 miljoner landsbygdsbor och att LEADER II idag berör 40 miljoner.

Det är viktigt att kontinuiteten bevaras. Utan den skulle Europa förlora sin trovärdighet och medborgarnas förtroende. Man skulle bli vittne till ett allmänt missmod hos de lokala aktörerna, varav många just har börjat engagera sig i de europeiska procedurerna. LEADER syftar till att förändra attityderna. Det tar tid, inte

synpunkter

bara fem eller sex år. Med LEADER har den Europeiska unionen satt i gång en långsiktig process som det skulle vara mycket olyckligt att avbryta.

Många av de nationella programmen och europeiska nätverken skulle aldrig återhämta sig. Att stoppa LEADER-initiativet skulle på något sätt vara samma sak som att förstöra en nybyggd infrastruktur, en ny motorväg eller en ny bro som uppförts med bidrag från strukturfonderna.

Det är också viktigt att se till att övergången blir så mjuk som möjligt från LEADER II till det nya gemenskapsinitiativet, som ska gälla för åren 2000-2006. Detta nya initiativ bör utformas i enlighet med LEADER:s grundläggande principer, det vill säga ett tillvägagångssätt som är lokalt förankrat, gräsrotsorienterat, integrerat, mångsektoriellt, territoriellt, öppet för samverkan och partnerskap och inställt på innovation.

Emellertid räcker det inte att bara fortsätta med LEADER. LEADER har nått en framgång som bör konsolideras. LEADER måste fungera bättre. Mer av de ekonomiska anslagen bör gå till lokala projekt för landsbygdsutveckling, nya interventionsområden bör tillkomma. Varför ska ett gemenskapsinitiativ för landsbygdsutveckling bara uppbära en tredjedel av de 5 procent av strukturfondernas budget, som man idag tänker avsätta för de tre nya initiativen?

2- LEADER-initiativet måste utsträckas till hela den europeiska landsbygden

Den nya utvecklingspolitiken för landsbygden kommer att omfatta unionens hela territorium. Och LEADER bör ansluta sig till denna riktlinje. Frågan, som uttryckligen var ärende för konferensen, har rikligt debatterats i temagrupperna.

Jag tror inte att jag har fel om jag säger att deltagarna i konferensen godkänner synsättet som rekommenderades av Cork-konferensen den 9 november 1996, och som inte står i motsättning till det grundläggande behovet att stärka sammanhållningen mellan Europas regioner. I Cork-förklaringen uttrycks klart att utvecklingspolitiken för landsbygden *"måste tillämpas på alla landsbygdsområden inom unionen och samtidigt respektera koncentrationsprincipen genom att samfinansieringen gynnar de områden som har det största behovet."*

LEADER med sina anspråkslösa ekonomiska resurser kan inte utjämna bristen på regional jämlikhet genom att fördela anslagsmedel. LEADER är inte ett kompensationsprogram utan syftar till att landsbygdens möjligheter utnyttjas effektivt och på ett förnyande sätt.

Men om initiativen för landsbygdens utveckling som är tillämpliga inom de nu gällande målområdena 5b inte längre kan medverka i LEADER, riskerar det europeiska nätverket för landsbygdens utveckling att försvinna och med det hela flödet av informationsöverföring, kunskapsutbyte, förmedling av know-how och kompetensutveckling.

"Samarbetsrum" för framtida transnationella projekt

Låt oss tala i klarspråk: Att utsträcka LEADER till unionens samtliga landsbygdsområden innebär inte att strö ut pengarna på hela landsbygden i unionen. Vi sätter oss inte emot en koncentration av medlen. Precis som i det föregående borde man kunna fortsätta med att modulera nivåerna för samfinansieringen allt efter behov för att nu inte tala om att det finns många andra sätt att koncentrera interventionerna där de behövs mest.

3- LEADER-initiativet måste vinnlägga sig om kvalitet

Det nya gemenskapsinitiativet för landsbygdens utveckling borde mer än någonsin vinnlägga sig om att införliva de högsta kvalitetsnormerna: kvalitet i programmens utformning (i fråga om integrering och innovation t ex), kvalitet i partnerskapen o dyl.

Det är också kvaliteten som borde placeras högst på miljöområdet. I det avseendet skulle man till exempel i första hand kunna uppmärksamma de grupper eller projekt som befinner sig inom områden med stora naturvärden, i likhet med dem som deltar i nätverket Natura 2000, som utgår från direktivet Habitat.

Det är helt uppenbart att dessa normer inte alltid kan motsvara de europeiska kvalitetsnormerna till punkt och pricka. Man måste alltid ta hänsyn till de lokala omständigheterna och de olika gruppernas utgångspunkt. Dörren måste alltid stå öppen för de nytilkomna. Låt oss undvika att skapa en LEADER-oligarki.

För min personliga del föreslår jag att man anordnar en europeisk tävling för "Årets LEADER". Juryn skulle först och främst bestå av LAG-representanter. En sådan tävling skulle ge upphov till en ordentlig debatt om kriterierna för LEADER-gruppernas verksamhet och andra aktiviteter och vara ett första steg till självkritik för LEADER-nätet.

4- LEADER-initiativet måste ge företräde åt ett mångsektoriellt synsätt

Det mångsektoriella synsättet har en central betydelse för LEADER. Sektorintegration är absolut nödvändig, om man önskar nå en verkligt hållbar utveckling för landsbygden. Det är självklart att det nya gemenskapsinitiativet måste räkna med och bringa i samklang de ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensionerna av landsbygdens alla aktiviteter. Det där är en väsentlig fråga, men jag är rädd att den nya landsbygdspolitiken, i synnerhet utanför målområdena 1, kommer att föras mera av hänsyn till budgetberäkningar, som är ett hinder för integrationen, än av hänsyn till ett mål för landsbygdsutvecklingen. Budgetar skall anpassa sig till politiken och inte tvärtom.

5- LEADER-initiativet bör åtnjuta enkla och smidiga procedurer

Förenkling av procedurerna, smidigare och flexiblere rutiner, är ett av de de lokala aktionsgrupperna främsta önskemål. Vad LEADER II beträffar finns det anledning att försöka besvara det redan idag. Vad vi lärt av LEADER I och LEADER II måste vi dra nytta av i LEADER III. Det globala anslaget var från början tänkt att göra den ekonomiska hanteringen smidigare, men så blev det inte alltid. Det vore bra om idén med det globala anslaget till aktionsgrupperna och en ekonomisk flerårsplan fick sin praktiska tillämpning.

Man borde skapa en slags "one stop shop" för att kanalisera alla europeiska bidrag som går till en och samma aktionsgrupp. På samma sätt borde det finnas en enda kontaktperson för de administrativa ärendena och en enda uppsättning av regler och procedurer för de lokala aktionsgrupperna.

6- LEADER-initiativet måste särskilt inrikta sig på skapande av nätverk och förstärkande av den lokala kompetensutbildningen

Det är nätverket som gör LEADER-programmet europeiskt. Det utgör en central del i uppbyggnaden av den europeiska landsbygds identitet med alla dess facetter. Nätverken hjälper till att ta udden av lokalpatriotism, de säkerställer och förstärker öppning och solidaritet.

LEADER-nätet - jag anspelar inte bara på hemsidan på Internet "Rural Europe" - gör den europeiska landsbygden synlig i världens ögon. Det skapar en snöbollseffekt genom att knyta band som hela tiden förbättrar informationsutbytet.

Nu borde just det nya gemenskapsinitiativet förbättra möjligheterna för överföring av know-how och stöd till specialutbildning av lokala aktörer och tjänstemän. Större uppmärksamhet borde fästas vid startvillkoren och uppföljningen av samarbetsprojekten mellan olika LAG. Det innebär också att det på europeisk nivå finns motsvarande bidragsfonder att tillgå.

En "expertpool" och en "specialstyrka" för teknisk och organisatorisk hjälp förefaller desto mer nödvändiga, om man ska ta hänsyn till behoven i de länder som berörs av Europeiska unionens utvidgning.

Det är också väsentligt att det nya initiativet planerar in en enhet för utvärdering och uppföljning: det är inte säkert att de traditionella metoderna för utvärdering gjord av tredje man, "av dom där uppe", passar LEADER:s tillvägagångssätt. Ett system för självkritisk bedömning skulle kunna infogas i LEADER-gruppernas nät, och dessa skulle själva se till att det hålls en hög kvalitet. Varför skulle förresten inte de redan förekommande lokala aktionsgrupperna kunna engagera sig mera aktivt för att leta fram och välja ut de nya grupperna?

Öppna laboratoriet

Kommissionären Fischler anser med rätta att LEADER är ett laboratorium för landsbygds utveckling. Det kommande gemenskapsinitiativet måste fortsätta att utforska nya vägar och uppmuntra innovationer. Men jag tror att det också är dags att lämna laboratoriet.

Det LEADER-experimentet lyckats med borde oavkortat bli en del av den generella politiken för landsbygden och av strukturfondernas interventioner. LEADER borde hjälpa oss att bli modigare när vi vill främja utvecklingen i Europas landsbygd. Den globala politiken behöver också stödja sig på lokal gruppleddning och medverkan, lokal diagnostik och modern planering, på ett integrerat och mångsektoriellt tillvägagångssätt, på principen för ett globalt anslag till aktionsgrupperna, på det icke-materiellas och de småskaliga strukturernas företrädare, på en förstärkning av nätverken för delad erfarenhet. Kort sagt behöver vi gå från laboratoriet till stormarknaden eller för att nu använda en bild som bättre passar LEADER-stilen, gå från laboratoriet till delikatesshandeln!

Jag hoppas att jag har gett några användbara vägvisare som kan bli till ledning under nästa etapp på väg till en vidare och rikare europeisk landsbygd. <

För ett nytt gemenskapsinitiativ för landsbygdens utveckling

Avslutningstal av Franz Fischler, medlem av den europeiska kommissionen med ansvar för jordbruket och landsbygdens utveckling.

Tre konferensdagar avslutas, tre dagar som ägnats åt att lära känna varandra och att upptäcka olikheterna i Europeiska unionens landsbygdsområden, dagar av diskussioner och intensivt arbete, dagar av bokslut och meningsutbyte om framtiden. Jag beklagar mycket att jag inte kunnat närvara under hela konferensen och dra nytta av den samlade expertisen här, men jag tror mig kunna säga att vi har alla skäl att vara stolta över denna uppsjö av idéer och projekt.

800 LEADER-grupper har tagit ställning. Därför är det inte lätt att sammanfatta mängden av erfarenheter och förslag. Tillåt mig emellertid att dra några slutsatser av denna konferens. I min mening är det tre budskap som kan utläsas:

1. Vi behöver ett nytt gemenskapsinitiativ för landsbygdens utveckling.
2. Vi bör öka effektiviteten och öppenheten genom att förenkla procedurerna.
3. För att genomföra det nya gemenskapsinitiativet bör vi fördjupa LEADER:s tillvägagångssätt som det existerar idag.

1- Vi behöver ett nytt gemenskapsinitiativ för landsbygdsutvecklingen

Det framgår med tydlighet av analysen av Europeiska unionens landsbygdsområden, t ex den som presenteras i arbetsdokumentet om landsbygdsutvecklingen, av sammanfattningen från Forum för sammanhållning och i synnerhet av Cork-konferensen, att det är nödvändigt att föra en effektiv och hållbar politik för landsbygdens utveckling. Agenda 2000 har gett de första anvisningarna till en riktlinje i detta avseende.

En förstärkt utvecklingspolitik för landsbygden kräver inte bara trovärdiga regionalprogram utan också ytterligare impulser till utveckling inom ramen för ett nytt gemenskapsinitiativ.

Huvudsammanfattningen av konferensen, och i min mening den viktigaste punkten, är att vi behöver ett gemenskapsinitiativ för landsbygdens utveckling efter år 1999.

Det som är viktigt för mig i det sammanhanget är inte att veta vilket namn det nya gemenskapsinitiativet skall få. Det som är avgörande för mig är inte omslaget utan innehållet. Och vad innehållet beträffar har det getts många värdefulla anvisningar under konferensen. Ett nytt gemenskapsinitiativ måste ta över och fortsätta de viktigaste delarna i LEADER I och LEADER II.

nitiativ ng

Vi kan inte uppnå en hållbar utveckling i landsbygden om vi inte lyckas mobilisera invånarna själva. Det nya gemenskapsinitiativet bör ta sin början här och nu och precis som förut stödja de lokala grupperna. Utnyttjandet av lokala resurser, befolkningens medverkan, uppmuntran av privata initiativ, förstärkning av lokalt partnerskap, är i min mening förutsättningarna för framgång.

Men det finns ingen universallösning för att införa en 'bottom-up'-metod. Varje medlemsstat, varje region, har sina egna erfarenheter att stödja sig på för att utveckla bästa möjliga tillvägagångssätt. Resultatet bör emellertid bli det samma i alla regioner: lokalt partnerskap och 'bottom-up'-metoden stärker demokratin på lokal nivå. LEADER har bevisat att det inte är fråga om att servera en europeisk soppa till våra medborgare, utan att det är viktigt för oss att bevara och utveckla de regionala särdragen och specifika kompetenser. Om vi med ett gemenskapsinitiativ får människorna att känna samhörighet med sin hembygd, då får vi dem också att sluta upp kring Europa.

Det är just för att vi i framtiden önskar en reformerad politik för landsbygden som vi också behöver experimentera och pröva nya idéer för landsbygdsutvecklingen. **Det nya gemenskapsinitiativet bör behålla sin karaktär av laboratorium.** Det betyder att den kemiska reaktionen mellan aktörerna måste infinna sig. Vi måste våga kombinera olika ämnen, och det måste få hända att ett experiment misslyckas ibland. Men vårt laboratorium bör vara uppbyggt så att vi inte gör samma experiment ett ovisst antal gånger på olika ställen.

Det nya gemenskapsinitiativet måste också fortsätta att uppmuntra verkliga innovationer.

Genom dess försorg bör sådana projekt kunna genomföras som inte får, eller ännu inte får, medel från strukturfondernas program eller utvecklingspolitiken. Så kallade 'mjuka' investeringar borde på det området få företräde gentemot klassiska s k 'hårda' investeringar inom ramen för gemenskapsinitiativet.

För att landsbygdsregionerna också ska kunna tillgodogöra sig idéerna, innovationsmöjligheterna och entusiasmen i andra landsbygdsregioner behöver vi även i framtiden ett nätverk för de lokala aktionsgrupperna. Jag önskar att utbytet av erfarenheter, den ömsesidiga utbildningen och samarbetsmöjligheterna inte ska behöva misslyckas på grund av språkbarriärer och geografiska gränser eller helt enkelt på grund av indelningen i målområden. **Vi behöver även i fortsättningen ett stimulerande europeiskt nät för de lokala aktionsgrupperna.** Ett bevis på nätverkets betydelse för solidariteten mellan landsbygdsområdena gavs så sent som i morse i samband med appellen om stöd till offren för jordbävningen i Italien. Jag skulle vilja ställa

upp på denna appell och uttrycka min solidaritet med offren för naturkatastroferna i Italien, Portugal och Spanien.

LEADER-principen är av särskild betydelse för ansökarländerna i Central- och Östeuropa. Landsbygdsbefolkningens mobilisering, de demokratiska formerna för beslutsfattande på lokal nivå kommer att bidra till en konsolidering av den politiska och ekonomiska omvandlingsprocessen.

Det gläder mig därför alldeles särskilt att man i arbetsgrupp 6 berättat om hur två LEADER-grupper gjort ett gemensamt projekt med en polsk grupp. Länderna i Central- och Östeuropa visar stort intresse för LEADER:s filosofi. Vi måste ta detta intresse på allvar och vi kan besvara det och öppna våra nät för dessa länders lokala grupper.

Det transnationella samarbetet är för mig ett skyltfönster för utvecklingsmöjligheterna för Europas landsbygd. Det är inte bara till för att förbereda och genomföra gemensamma projekt utan öppnar också möjligheten att hjälpa Europa att ta ett steg framåt på lokal nivå. Vi behöver också det inslaget i det nya gemenskapsinitiativet.

2- Större öppenhet och effektivitet tack vare förenkling

LEADER II har lämnat barndomen för länge sedan. Med programmets nya dimensioner har också nya svårigheter uppstått som vi måste ta itu med. Vi måste även betrakta dessa erfarenheter som en del av läroprocessen, vilket är grundläggande för LEADER.

Med hänsyn till hur unionens landsbygdsområden skiljer sig från varandra och deras helt olikartade utgångspunkter är det fullkomligt naturligt att en utvecklingspolitik för landsbygden måste vila på närhetsprincipen. Detta gäller också för det nya gemenskapsinitiativet. Om det ska lyckas, är det av största betydelse att alla berörda nivåer engageras. Det sades igår i arbetsgrupp 5: *"Man ska inte vara i den situationen att alla gör allting"*. Närhetsprincipen innebär att uppgifterna får en klar definition och att man är beredd att på alla nivåer axla motsvarande ansvar. Jag är övertygad om att medlemsstaterna kommer att finna lösningar inom ramen för sin egen konstitution och lagstiftning för att garantera en sådan ansvarsfördelning.

En förenkling av regelsystemet är för mig något absolut väsentligt för att kunna motivera medborgarna och föra en framgångsrik politik. Vi har de sista dagarna tagit emot många förslag på hur vårt stöd skall kunna få större öppenhet och effektivitet. Alla dessa förslag kan inte förverkligas utan vidare, men vi tar alla dessa idéer på allvar, och vi skall i samband med reformen av

—> strukturfonderna och den gemensamma jordbrukspolitiken ta tillfället i akt att göra unionspolitiken begripligare. Jag tror att vad vi behöver är klara regler som måste fastställas redan i början av den nya tillämpningsperioden.

I samband med reformen av strukturfonderna har det föreslagits att finansieringen av programmen skall få ske i form av förskott och med ett system för återbetalning av utgifterna. Under konferensens gång har flera gånger önskemål uttryckts att detta förskottssystem skall införas i det nya gemenskapsinitiativet. Jag anser att det är en bra idé för att förenkla och påskynda procedurerna. En sådan administrativ innovation skulle utmärkt väl kunna testas i det nya gemenskapsinitiativet.

3- För att genomföra det nya gemenskapsinitiativet bör vi fördjupa nu gällande LEADER-principer

Som en följd av den nya utformningen av utvecklingspolitiken för landsbygden, som föreslås i Agenda 2000, skall inget landsbygdsområde behöva bli uteslutet från landsbygdsutvecklingen. Alla landsbygdsområden måste få möjlighet att göra upp en egen strategi för utvecklingen. Jag tror att vi med våra förslag har hittat det bästa sättet för att på samma gång främja anpassningen av jordbruksstrukturerna och en hållbar landsbygdsutveckling, ty ett konkurrenskraftigt jordbruk behöver en konkurrenskraftig omvärld, det behöver en levande landsbygd.

Mina damer och herrar, I början av mötet uttryckte ni önskemålet att alla landsbygdsområden i framtiden ska kunna dra nytta av LEADER-idén. Jag kan inte annat än foga mig till detta önskemål. Det utgör naturligtvis inget problem för de nya målområdena 1 och 2. Men just på grund av att vi bara har en enda utvecklingspolitik för unionens hela territorium, ligger det också en mening i att stödja möjligheterna att testa nya idéer, utbyta erfarenheter utanför de områden som omfattas av ett gemenskapsmål. Varför skulle inte alla landsbygdsområden, inom ramen för ett förnyat gemenskapsinitiativ, kunna få tillägna sig LEADER-begreppet? Jag tänker ta upp diskussionen med mina kolleger i kommissionen och ministerrådet, så att dessa möjligheter i framtiden öppnas för oss i alla unionens landsbygdsområden.

Det betyder naturligtvis inte att lanseringen av ett nytt gemenskapsinitiativ ska leda till att anslagen strös ut. Det skulle inte nytta någon. Det nya gemenskapsinitiativet måste vara mycket mera målinriktat för att fröna till landsbygdens utveckling ska börja gro.

För att genomföra det nya gemenskapsinitiativet måste vi dessutom tänka på tre faktorer:

a. **Strikta kriterier måste ligga till grund för urvalet av grupper så att det ekonomiska underlaget kan garanteras för de uttagna projekten.**

b. **Vi måste också tänka igenom de stora temafrågorna.**

Det har gjorts många intressanta förslag under konferensen. Arbetsgrupp 1 har till exempel konstaterat att LEADER gjort en betydande insats för att förbättra situationen i förhållande till sysselsättningen i landsbygdsområdena. Vi måste tänka ut hur ett nytt gemenskapsinitiativ ska kunna ingripa positivt i den frågan.

c. **Förbättring av livskvaliteten och miljön i landsbygdsområdena är en annan faktor.**

Livskvaliteten i landsbygdsområdena är mer och mer beroende av serviceutbudet. Arbetsgrupp 2 har i det sammanhanget konstaterat att utan tillgång till service är det praktiskt taget omöjligt att hålla kvar befolkningen på landsbygden. Liksom när det gäller investering av LEADER-medel finns det även här en kritisk gräns som man inte kan gå under för att hålla igång serviceverksamheten i landsbygdsmiljö.

Mina damer och herrar, i LEADER-konferensens slutskede vill jag tacka er alla för att ha tagit er tid att dela med er av era erfarenheter inom ramen för LEADER och göra ett första utkast till det nya gemenskapsinitiativet till förmån för utvecklingen av landsbygdsområdena. Jag hoppas också att ni har kunnat använda er av möjligheterna som konferensen erbjudit att knyta nya kontakter och fördjupa dem ni redan hade.

Jag skulle också vilja tacka inte bara ordförande för plenarmötena och föredragshållarna men också alla dem som deltagit aktivt i arbetsgrupperna, forum och utställningar, liksom LEADER-grupperna som skriftligt låtit oss ta del av sina ställningstaganden före konferensen. Alla dessa har bidragit till en lyckad konferens. Mitt tack riktar sig också särskilt till alla dem som i kulisserna sett till att detta, redan till omfånget imponerande, evenemang kunnat avlöpa utan missöden.

Utan våra medarbetare på det Europeiska LEADER-kontoret och i kommissionen och, ej att förglömma, utan tolkarnas medverkan skulle denna tillställning aldrig kunnat äga rum.

Jag tillönskar er alla ett fortsatt framgångsrikt arbete och tar farväl med ett nytt initiativ för landsbygden.

Bryssel den 11 november 1997.

LEADER-seminarier [PÅMINNELSE]

- LEADER-kontoret erbjuder fram till april 1988 ett antal seminarier. Varje seminariemöte äger rum i ett område där LAG har särskild erfarenhet i ämnet. Program, arbetspråk och plats fastställs definitivt 2 månader före utsatt tidpunkt för seminariet. (Kontakt: Det europeiska LEADER-kontoret, Enhet "Organisation")
- > "Marknadsföra lokalprodukter för direktförsäljning"
Tidpunkt: 4 -8 februari 1988.
Språk: portugisiska/franska/spanska.
Plats: Mirandela, Terra Quente (Norte, Portugal)
 - > "Utarbeta turistprodukter i anslutning till vandringsleder"
Tidpunkt: 25-29 mars 1988. Språk: italienska/tyska/

Nya LEADER II-publikationer

- > "Transnational Cooperation between Rural Areas"
("Transnationellt samarbete mellan landsbygdsområden")
En metodologisk handbok och vägvisare som med hjälp av arbetsblad underlättar planeringen, genomförandet och utvärderingen av samarbetsprojekt inom ramen för LEADER II. (Pris: 300 BEF inkl moms / ca 7,5 ECU).
- > "Innovation and Rural Development"
("Innovation och landsbygdsutveckling")
Arbetsboken utreder först begreppet 'innovation' i allmän bemärkelse och dess konkreta innebörd i landsbygdsmiljö och undersöker därefter hur en innovande aktion för

LEADER II-publikationer [PÅMINNELSE]

- > Katalog över "European Union Action Programmes and Rural Development"
("Gemenskapsaktioner och landsbygdsutveckling")
(Pris: 1800 BEF inkl moms / ca 45 ECU)
- > Katalog över "Innovative Actions for Rural Developments"
("Innovande aktioner för landsbygdens utveckling")
(Pris: 1800 BEF inkl moms / ca 45 ECU)
- > "Evaluating a Territory's Touristique Potential" ("Hur skall man avgöra ett områdes möjligheter till turistverksamhet?") (Metodologisk handbok). (Pris: 300 BEF inkl moms / ca 7,5 ECU)

engelska. Plats: LAG Appenino Piancentino, Parme (Emilie-Romagne, Italien)

- > "Med vilka mätare kan LEADER-programmet följas och utvärderas?"
Tidpunkt: 4-8 mars 1988. Språk: engelska/franska/spanska. Plats: Galashiels, Scottish Borders (Skottland, Storbritannien).
- Anm.: seminariet vänder sig främst till nationella och regionala myndigheter.

utveckling tar sin början, hur processen fortgår och vad som är utmärkande för den. (Pris: 300 BEF inkl moms/ ca 7,5 ECU).

- > LEADER II-karta
Kartan, i format 140 x 100 cm, visar var de LEADER-områden ligger som var registrerade 1997-10-01. Det är värt att uppmärksamma att en förteckning över bidragsmottagarna LEADER II medföljer med adressuppgifter på resp. kontaktpersoner. (Pris: 700 BEF inkl moms / ca 18 ECU. För varje ytterligare exemplar till samma adress: 200 BEF inkl moms / ca 5 ECU).

- > "The Collective Organisation of a Sector for the Local Valorisation of Agricultural Ressources: the Example of Cheeze Processing"
("Kollektiv organisation för tillvaratagande och avyttring av jordbruksresurser: exempel från osttillverkningen")
("Innovationer på landsbygden" - Häfte nr 1)
(Pris: 300 BEF inkl moms / ca 7,5 ECU)
- > "Organisera lokalt partnerskap"
("Innovationer på landsbygden" - Häfte nr 1)
Affisch LEADER II (Pris: 700 BEF inkl moms / ca 18 ECU. För varje ytterligare affisch till samma adress: 200 ECU inkl moms / ca 5 ECU)

UPPLYSNINGAR:

DET EUROPEISKA
LEADER-KONTORET
chaussée Saint-Pierre 260
B-1040 Bruxelles
Tel.: +32.2.736 49 60
Fax: +32.2.736 04 34

E-Mail:
leader@aaidl.be

World Wide Web:
http://www.rural-europe.aaidl.be

Fördelning av biståndsmottagare LEADER II [12/1997] [1]

MEDLEMS- LAND	LOKALA AKTIONS GRUPPER (LAG)	ANDRA KOLLEKTIVA AKTÖRER	BISTÅNDS- MOTTAGARE (12/1997)
Belgien [2]	-	-	-
Österrike	31	9	40
Danmark	12	-	12
Tyskland	123	18	141
Spanien	135	-	135
Finland	22	-	22
Frankrike [3]	136	-	136
Grekland	40	1	41
Irland	34	2	36
Italien [3]	119	7	126
Luxemburg	2	-	2
Nederländerna	4	-	4
Portugal	44	-	44
Sverige	12	-	12
Storbritannien	61	9	70
TOTALT	775	46	821

[1] Données basées sur les informations dont disposait l'Observatoire européen LEADER au 15/12/1997

[2] Urval pågår

[3] Ej avslutat urval av biståndsmottagare

"Rural Europe": LEADER on-line på sex språk
Publikationer
(LEADER-Magazine, INFO-LEADER, tekniska dokument m fl), aktivitetsprogram, aktuella uppgifter på LEADERS samtliga officiella biståndsmottagare samt olika databanker kan nu tillfrågas on-line på sex språk (franska, engelska, tyska, spanska, italienska och portugisiska) på Internet. Även flera forum tillgängliga.

www.rural-europe.aaidl.be

Namn: LEADER ("Liaison entre Actions de Développement de l'Economie Rurale = Sammanknytning av insatser för utveckling av landsbygdens ekonomi")

Typ av program: Gemenskapsinitiativ

Berörda områden: regioner i Målgrupp 1 (med försenad utveckling), områden i Målgrupp 5b (känsliga landsbygdsområden) och områden i Målgrupp 6 (nordiska områden med mycket låg befolkningstäthet inom Europeiska unionen. 10% av beviljade bidrag i områdena 5b kan dock tilldelas till ej bidragsberättigade angränsande områden.

Mål: som en uppföljning på LEADER I (1991-1994) syftar LEADER II till att:

- > uppmuntra lokala initiativ för exemplarisk landsbygdsutveckling;
- > stöda innovativa, exempelgivande och överförbara operationer som visar nya vägar som landsbygdsutvecklingen kan slå in på;
- > utvidga erfarenhetsutbyte och kunskapsöverföring;
- > stöda gränsöverskridande samarbetsprojekt härrörande från lokala aktörer i landsbygdsområden och som påvisar deras solidaritet.

Förmånstagare: LEADER II tillför sitt ekonomiska stöd till två typer av förmånstagare:

- > i första hand, de "lokala aktionsgrupperna", bestående av offentliga och privata grupperingar, som tillsammans upprättar en strategi och förnyande åtgärder för att utveckla ett jordbruksområde av lokal dimension (mindre än 100 000 innevånare);
- > andra kollektiva offentliga eller privata aktörer från landsbygds miljön (lokala myndigheter, konsulkamrar, kooperativ, föreningar, etc.) på villkor att deras insats, mer tematisk, kan inrymmas i en utvecklingstänke på lokal nivå.

Typ av åtgärder: förvärvande av kompetenser i fråga om landsbygdsutveckling, förnyelseprogram för landsbygden (yrkesutbildning, landsbygdsturism, stöd åt små företag, främjande av jordbruksprodukter, skogsprodukter, lokalt fiske, förbättring av miljön och levnadsvillkor, etc.), gränsöverskridande samarbete.

De olika komponenterna i LEADER II återfinns i ett "Europeiskt nät för landsbygdsutveckling" som möjliggör en stor spridning (seminarier, utbyten, publikationer) av innovativa insatser som genomförts till förmån för landsbygden och som underlättar det gränsöverskridande samarbetet. Detta nät leds av "Europeiska institutet för innovation och utveckling på landsbygden" eller kort "LEADER-kontoret" (Generaldirektoratet för jordbruket).

Programmets varaktighet: 6 år (1994-1999)

Tilldelning av gemenskapsmedel: ca. 1 755 miljoner ECU (varav mer än 1 000 miljoner för områdena i Målgrupp 1) finansierade av de tre strukturfonderna.

**Det europeiska
LEADER-kontoret**

**Europeiska Kommissionen
GD VI Jordbruket**

LEADER magazine är kvartaltidskriften för utvecklingsprogrammet för landsbygden **LEADER II** ("Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale") är ett gemenskapsinitiativ som lanserats av kommissionen och samordnas av dess jordbruksstyrelse (enhet VI-F.1.2). Innehållet i LEADER Magazine återspeglar inte med nödvändighet åsikterna inom Europeiska unionens institutioner. **Redaktionsledning:** Europakontoret LEADER/A.E.I.D.L.- **Ansvarig utgivare:** William Van Dingenen, A.E.I.D.L., chaussée Saint-Pierre 260, B-1040 Bruxelles - **Journalistik:** Jean-Luc Janot - **Medarbetare i detta nummer:** Yves Champetier, Gilda Farrell, Heino von Meyer - **Foto:** LEADER-grupperna, François Point, Snapshot - **Omslagsfoto:** Alain Dereymaeker (Snapshot) - **Samordning av produktionen:** Christine Chartier - **Grafisk utformning:** Kaligram. Tryckt i Belgien på papper med klorfri blekning - **LEADER Magazine** publiceras på elva språk inom Europeiska unionen och trycks i 30 000 exemplar. **Upplysningar:** LEADER Magazine, A.E.I.D.L., chaussée Saint-Pierre 260, B-1040 Brüssel. Tel: +32.2 736 49 60. Fax: +32 2 736 04 34. E-Mail: leader@aeidl.be - WWW: <http://www.rural-europe.aeidl.be>